

T.C.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı

SANAT EĞİTİMİNDE YENİ YÖNTEM VE YAKLAŞIMLAR

Hazırlayan: Neslihan Dilşad Dinç

Danışman: Doç. Dr. Ali Seylan

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Samsun-2015

T.C.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı

SANAT EğİTİMİNDE YENİ YÖNTEM VE YAKLAşIMLAR

Hazırlayan: Neslihan Dilşad Dinç

Danışman: Doç. Dr. Ali Seylan

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Samsun-2015

KABUL VE ONAY

Neslihan Dilşad Dinç tarafından hazırlanan “Sanat Eğitiminde Yeni Yöntem ve Yaklaşımlar” başlıklı bu çalışma, 04.09.2015 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından “Yüksek Lisans Tezi” olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Hasan BALTACI

Üye: Doç. Dr. Ali SEYLAN

Üye: Yrd. Doç. Dr. Benan ÇOKOKUMUŞ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

04 /09/2015

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin proje aşamasından sonuçlanmasına kadar olan süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet ettiğimi, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlâk ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu taahhüt ederim.

04/ 09/2015

Neslihan Dilşad DİNÇ

A)Türkçe Özet

Öğrencinin Adı Soyadı	Neslihan Dilşad Dinç
Anabilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Danışmanın Adı Soyadı	Doç. Dr. Ali Seylan
Tezin Adı	Sanat Eğitiminde Yeni Yöntem ve Yaklaşımlar

ÖZET

Dünyada süregelen, değişim ve gelişmelerle, sistemin ve toplumun, yetiştirdiği bireyden beklentileri de değişmektedir. Dünyada ve ülkemizdeki kültürel ortamı oluşturan dinamikler bireyin hangi vasıflara sahip olması gerektiği konusunda etkilidir. Eğitim sistemini ve dolayısıyla sanat eğitimini etkileyecek gelişmeler, uygulama ve yöntem bakımından yenilenmeyi ve güncel tutulmayı gerektirir. Teknoloji, bilim, görsel kültür, çok kültürlü toplum yapıları, bireysellik, evrensel değerler, milli değerler gibi konular, bu yöntem ve yaklaşımların şekillenmesinde etkili olmaktadır. Yeni nesil ile bir önceki neslin gözünü açtığı dünya aynı değildir. Her yıl, her ay, hatta her gün yeni olgu ve kavramlarla tanışmaktayız. Dolayısıyla bilgi ihtiyaçlarımız da boyut değiştirmektedir. Buna bağlı olarak genel eğitim ve sanat eğitimi yapısı da değişmektedir. Sanat eğitimi alanında etkili ve yönlendirici bir diğer güç de, sanat eğitimi birlikleri ve organizasyonlarıdır. ABD ve Avrupa kaynaklı olan bu yapılar etkinlikleri ile sanat eğitimi alanında güçlü gelişmelere sebep olmaktadır. Ayrıca farklı bilim alanları arasındaki etkileşime dayanan yöntem ve yaklaşımlar da günümüz sanat eğitiminde çokça kullanılmaktadır. Genele etki eden sanat eğitimi yaklaşımlarının yanı sıra farklı kültürlerde uygulanan bireysel yöntemler de yeni bakış açıları kazanma noktasında bize ışık tutacaktır. Araştırmamızda, geniş kitleleri etkileyen sanat eğitimi yöntem ve yaklaşımlarının yanı sıra, sadece belli eğitim kurumları veya belli bölgelerde uygulanan bireysel yaklaşımlara da yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sanat Eğitimi, Yöntem ve Yaklaşım, Sanat Eğitimi Organizasyonları

B) İngilizce Özet

Student's Name	Neslihan Dilşad DİNÇ
Department's Name	Department of Fine Arts Education
Name Of The Supervisor	Assistant Professor Ali Seylan
Name Of The Thesis	New Methods And Approaches in Arts Education

ABSTRACT

The ongoing developments and changes in the world have been producing and posing new expectations and qualities on individuals in accordance with the needs of society and its operating system. The dynamics forming the national and international cultural environments have also impact on the determination of skills and qualifications that an individual needs in the contemporary world. The developments influencing the education system and consequently the arts education therefore requires regular methodological and practical reviewing and updating. Technology, science, visual culture, multicultural social structures, individuality, universal and national values have impact on the shaping of the methods and approaches of arts education. Arts education associations and organizations are quite influential and productive in this area. These kind of organizations mostly established in the western world (the USA and Europe) are also required in Turkey. The potential formation of those organizations will help to create the specific standards for arts education and educators in the long term. Along with the methods and approaches of arts education having impact on masses, this study includes individual approaches that have been practiced in particular educational institutions or specific regions.

Key Words: Arts Education, Methods and Approaches, Art Education Organizations.

ÖNSÖZ

Son yıllarda teknoloji, sosyal yaşam ve bilimde yaşanan gelişmeler, bireyin dünya algısını yeniden şekillendirmektedir. Bilgi artık ulaşılmaz olmaktan çıkmıştır. İstedığımız her an, istediğimiz bilgiye ulaşabilecek teknolojilerin içinde yaşıyoruz. Bireyin sahip olduğu bu erişim kolaylığı daha hızlı düşünmesine ve karar vermesine sebep oluyor. Bu durum kısaca, hız çağında yaşadığımızı gösteriyor. Fikir, düşünce ve akımların etkisi eskiden olduğu gibi yüzyıllar boyu değil, bir yıl bile sürmüyor. Bu süreçte “eğitim” de yeniçağın bireyini şekillendirirken farklı yöntem ve yaklaşımlardan faydalanmaktadır. Yeni yöntem ve yaklaşımlar, sanat eğitimi alanında da yaşanmaktadır. Yeni yöntem ve bireysel yaklaşımların araştırıldığı çalışmamızda, kaynakların genellikle batı kökenli olduğunu görmekteyiz. Bu nedenle literatür olarak çoğunlukla yabancı makale ve dergilerden faydalanılmıştır.

“Sanat Eğitiminde Yeni Yöntem ve Yaklaşımlar” başlıklı tez çalışmamız ile sanat eğitimi alanında görülen yeni yöntem ve yaklaşımları değerlendirilmesi, bireysel yaklaşımlar ve kurumsal çalışmalar incelenmiştir. İncelediğimiz bu literatür ışığında ülkemizde sürdürülen sanat eğitimi adına çıkarımlar yapabileceğimiz bir zemin oluşmaktadır. Bu noktada ülkemiz adına neler yapılabileceği hakkında önerilerde bulunulmuştur.

Neslihan Dilşad Dinç

2015

İÇİNDEKİLER

	Sayfa no
KABUL VE ONAY	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
TÜRKÇE ÖZET	iii
İNGİLİZCE ÖZET	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem	2
1.1.1 Alt Problemler	4
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Tanımlar	5
1.5. Yöntem	6
1.6. Sayıtlar	7
1.7. Sınırlılıklar	7

İKİNCİ BÖLÜM

SANAT EĞİTİMİ

2.1. Sanat Eğitiminin Tanımı Ve Kapsamı	8
2.2. Sanat Eğitiminin Gelişim Süreci	9
2.3. Sanat Eğitiminde Modern Yaklaşımlar	14
2.4. Ülkemizde Sanat Eğitimi	20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SANAT EĞİTİMİNDE KURUMSAL ARAYIŞLAR

3.1. Üniversitelerde Uygulanan Programlar Ve Araştırma Projeleri	25
3.2. Mesleki Sanat Eğitimi Organizasyonları	30
3.3. Müzeler Ve Sanat Eğitimi	36

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
SANAT EĞİTİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR

4.1. Yeni Yöntem Ve Yaklaşımlar	41
4.1.1. Önceden Yerleştirme Programı	42
4.1.2. Disiplinler Ötesi Ve Sanat Entegrasyonu	45
4.1.3. Çağdaş Sanat Eğitimi Sınıfları Öğrenme Ortamı	46
4.1.4. Sanat Eğitiminde Yeni Medya/Video Programları.....	53
4.1.5. Bir Sanat Eğitimi Yöntemi Olarak Mimari ve Şiir Kesişmesi	54
4.1.6. Virginia Projesi	56

BEŞİNCİ BÖLÜM
SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ	59
5.2. ÖNERİLER	60
KAYNAKÇA	63

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Hızla değişen dünyamızda sorgulanan kavramlardan biri de “Eğitim” kavramı olmuştur. Toplumların adeta yarıştığı günümüzde nitelikli insan ihtiyacına bağlı olarak nitelikli eğitim öne çıkmaktadır. Genel eğitimin bir bileşeni olarak sanat eğitimi, çağın ruhunun sorgulandığı bu dönemde her zamankinden daha önemli bir konum kazanmıştır.

Sanat, bilim ve teknoloji her dönem birbiri içine geçmiş ve birbirlerinin dinamiği olma özelliği taşımışlardır. Sanat tarihine bakıldığında birçok zaman sanatın bilime öncülük ettiği görülür. Diğer yandan bilim alanındaki birçok gelişme de sanatın varlık gerekçelerinin sorgulanmasına yol açmıştır. Özellikle günümüzde sanat ve bilimin yeni teknolojilerin yaratılmasında bir ortak bir tavır içerisinde olduğu söylenebilir.

Sanat Eğitimi, hem genel eğitim içerisinde tamamlayıcı bir boyutu, hem de birçok sanat ve tasarım alanının mesleki yönelimini ifade etmektedir. Eğitim üzerine yapılan araştırmaların ya da yeniliklerin batı kaynaklı geliştiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Özellikle 20. Yüzyıl modern eğitime ilişkin kavramların Amerikan eğitimcileri tarafından yapılandırıldığı söylenebilir. Sanat eğitiminin gelişimi de benzer bir durum sergilemektedir.

Sanat, değişen dünyaya en hızlı ayak uyduran hatta değişimi ontolojik olarak zorunlu kılan bir karakter taşır. Ancak, eğitim ve sanat eğitiminin hızlı gelişime aynı hızda gösterdiğini söylemek güçtür. Ülkemizde bu gelişimin daha da yavaş olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Örneğin, 19. Yüzyıl sonları ve 20. Yüzyıl başlarında dünyada ortaya çıkan iş eğitimi anlayışının yine 20. Yüzyıl başlarında ülkemiz eğitim sistemine resim-iş dersleri ve resim-iş eğitimi olarak yansıdığını görüyoruz (Erkin,2000:3). Dünyada bu anlayış sanat ve tasarım, daha sonra tasarım ve teknoloji anlayışına yıllar önce terfi ettirilmişken, bizde söz konusu dersler milli eğitim sisteminde ”görsel sanatlar” başlığına yakın zamanda taşınmıştır. Üstelik bu eğitimi verecek eğitimcilerin yetiştirildiği programların ismi hala ”resim-iş” olarak devam etmektedir. Görüldüğü üzere ülkemiz eğitiminin genel ya da sanat eğitimindeki

gelişmelere intibakı hayli gecikmeli ve problemlidir. Ülkemizde sanat eğitiminin batı ülkelerinin gidişatından daha geride olması, yenedünya görüşlerine alışma ve adapte olma süremizin uzun olmasındandır. Yaptığımız çalışma, sanat eğitimi alanında günümüze kadar meydana gelen gelişme, değişim ve modern sanat eğitimi yöntemlerine değinmekle beraber, son yıllarda batı ülkelerinde uygulanan, birkaç örnekle açıkladığımız yöntem ve yaklaşımları konu almaktadır.

1.1. Problem

Modern dünyada nitelikli insan yetiştirmenin temel dinamiklerinden biri de sanat eğitimidir. Teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler birçok mesleki alanı değiştirip dönüştürdüğü gibi sanat eğitimi de etkilemektedir. Teknoloji ile beslenen kültürel ortam, insanların algı kalıpları üzerinde etkili olmaktadır. Bu bağlamda görsel kültür, özellikle sanat eğitiminde gittikçe artan bir yapıda ağırlık kazanmaktadır. Araştırmamız sanat eğitimi alanındaki güncel gelişmelere odaklandığı için yeni ve özgün bir karakter sergilemektedir. Bu nedenle az sayıda yapılmış araştırmamız çerçevesine yakın konulardan oluşan tez çalışması şu şekilde sıralanmıştır:

Duygu Sabancılar, “**Türkiye’de Sanat Eğitimi Algılamaları**” isimli yüksek lisans tezinde; sanat eğitimi sosyal, siyasal ve ekonomik parametreler ekseninde değerlendirmiştir. Sanat eğitiminin gelişimini, batıda ve ülkemizdeki gelişmeler olarak, 1950 öncesi ve sonrası olmak üzere ele almıştır. Son bölümde Türkiye’deki siyasal, sosyal ve ekonomik gelişmelerin topluma etkisinden bahsetmiştir. Sabancılar; siyasal ve ekonomik alanda alınan kararların, toplumsal ve kültürel sahayı etkilemesinden dolayı, eğitim ve sanat eğitimi politikalarının bu eksende şekilleneceği sonucuna varmıştır.

Berna Coşkun Onan’ın “**Sanat eğitimi Yöntemleri/Yeni Yaklaşımlar**” konulu yüksek lisans tezinde; tarihi süreciyle konuya girmiş, Türklerde ve Batı’da sanat eğitimi süreçleri, ayrıntılarıyla çoklu zekâ kuramı ve disiplin temelli yaklaşım konularından bahsetmiştir. Batıdaki bazı üniversitelerde kullanılan sanat eğitimi müfredatları

hakkında bilgi vermiş, “sanat entegrasyonu” ve bazı tematik sanat eğitimi yaklaşımlarına vurgu yapmıştır.

Beyza Tanyolaç’ın“**Çağdaş Sanat Eğitimi Üzerine Model Araştırması**” konulu yüksek lisans tezinde; sanat eğitimi, yüksek öğrenim temelinde ele alınmıştır. Çeşitli üniversitelerde yürütülen çağdaş sanat programları konu bağlamında incelenmiş, uzman kişilerin bilgisine de başvurulmuştur. Türkiye ile yurtdışındaki üniversiteler arasındaki farklılıklara değinmiş, eksiklikler ve değişmesi gereken konulardan bahsetmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin seçimlerinde daha özgür ve bilinçli olmaları gerektiği, disiplinler arası hatta disiplinler üstü yaklaşımın daha belirgin bir şekilde kullanıldığı, dünyaya uyum sağlamak için ülkemizdeki eğitim sisteminde yeni düzenlemeler yapılması gerektiği sonucunu çıkarmıştır.

Sibel Timur’un “**Sanat Eğitiminde Alternatif Yöntemler-Mozart Örneği**” konulu yüksek lisans tezinde; deney yöntemi ile müziğin sanat eğitimi derslerindeki motive edici etkisi araştırmıştır. İki gruba ayırdığı örneklemeden birine Mozart dinletilerek uygulama dersi yaptırılmış, diğerine ise dinletilmeden yaptırılmıştır. Elde edilen dönütlerle, deneysel araştırmanın sonucuna varılmıştır. Çalışmanın amacı, günümüzde kullanılan sanat eğitimi yöntemlerini araştırmak ve yeni yöntemlerin sanat eğitimi derslerinde uygulanabilirliğini ölçmektir. Çalışma müzik-resim ilişkisi kavramı üzerinde durmaktadır. Araştırma sonucunda, Timur, Mozart eşliğinde resim yapan öğrencilerin daha verimli çalıştığını, yaratıcı yaklaşımlar gösterdiklerini, kompozisyon elemanlarını daha dengeli kullandıklarını ifade etmektedir.

Özlem Heptunalı’nın “**Günümüzde Plastik Sanatlarda Yeni Sanat Yaklaşımları ve bu Yaklaşımların Sanat Eğitimindeki Yeri**” konulu yüksek lisans tezinde; kavramsal sanatın günümüzde nasıl algılandığını ve sanat eğitiminde nasıl yer bulduğunu belirtilmiştir. Kavramsal sanatın etkileşim içinde olduğu diğer yaklaşımlardan bahsetmiştir. Çağdaş sanat yaklaşımlarını plastik sanatlar eğitimi ile ilişkilendirmiş ve çağı yakalamak adına önemini vurgulamıştır.

Günceli takip etmek ve kendi eğitim sistemimizde nasıl uygulayabileceğimizi araştırmak ve tartışmak, sanat eğitimimizin gelişimi açısından faydalı olacaktır. Batı kaynaklı olan güncel sanat eğitimi yöntemlerini ve bireysel yaklaşımlarını, incelemek, değerlendirmek ve hangi gelişmeler ışığında oluştuğunu tespit etmek, çalışmamızın problem kısmını oluşturmaktadır.

1.1.1, Alt Problemler

Çalışmanın problemine bağlı olarak araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

- 1) Sanat eğitiminde günümüze kadar ne tür gelişmeler görülmüştür?
- 2) Ülkemizde sanat eğitiminin gelişim süreçleri nelerdir?
- 3) Örgün eğitim dışında, sanat eğitimi adına yapılan çalışmalar nelerdir?
- 4) Son dönemde sanat eğitimi derslerinde kullanılan yaklaşım ve yöntemler nelerdir?
- 5) Ülkemizde sanat eğitimi, uluslararası standartlarda sürdürülebiliyor mu?
- 6) Ülkemiz eğitim kurumlarında, sanat konusunda daha kapsamlı ve faydalı bir eğitim verebilmek için nasıl bir yaklaşım benimsemek gerekir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Değişimin hızla yaşandığı günümüzde, eğitimdeki değişikliğin sürekliliği kaçınılmaz görünmektedir. Son yıllarda ülkemizde dünyaya uyum sağlamak ve eğitim sistemini modernleştirmek amacıyla birçok değişiklik yapılmaktadır. Dünya Bankası, YÖK, Milli Eğitim Geliştirme Projesi kapsamında 1994-1997 yılları arasında süren çalışmalarla, Eğitim Fakülteleri'nin müfredat içeriklerinde değişimler yapılmıştır (YÖK,1998:3). Bu süreçte gerek Milli Eğitim, gerekse yüksek öğrenim sisteminde,“Disiplin Temelli Sanat Eğitimi”nin müfredata girmesi ile başlayan değişiklikler bugün de sürmektedir.O dönemden bu yana farklı disiplin ve yaklaşımlar sanat eğitimi programlarında kullanılmıştır. Etkenleri değişiklik gösterse de, alandaki gelişmeler dünyada ve ülkemizde her dönem devam etmiştir.

Araştırmamız, modern dünyada sanat eğitiminde yaşanan yeni gelişmeleri, yeni anlayışları ve onlara zemin hazırlayan oluşları tespit etmeyi, anlamayı ve bu çerçevede kullanılabilir bir bilgi üretmeyi amaçlamaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Birçok kavram arasındaki sınırların belirsizleştiği çağımızda sanat eğitiminin vizyonu da değişmektedir. Öğrencinin öğrenme süresince daha aktif rol oynadığı, bilgiyi yaşayarak edindiği bir sisteme dönüşmüştür. Yaşanan bu değişimleri analiz etmek, dünyada uygulanan alternatif sanat eğitimi yöntemlerini araştırmak, uyguladığımız sanat eğitimi yaklaşımlarını güncellemek için gerekli bir alt yapı oluşturacaktır.

Sanat eğitiminin yönlendiricisi konumundaki batıda, özellikle ABD’de, son dönemde farklı dinamiklerle yönlenen sanat eğitimi yaklaşımları gündeme gelmektedir. Dünyaya uyum sağlama gayretinde olan ülkemiz ve eğitim sistemimiz açısından, yapacağımız araştırmanın ülkemizde fazla benzer çalışma olmaması nedeni ile hem özgün bir değer; hem de doğrudan uygulama alanı bulması açısından son derece önem taşımaktadır. Ülkemizde Eğitim politikaları açısından yönetici konumda olan Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu tarafından şekillendirilen eğitim müfredatları, zamanın gerekleri doğrultusundan güncellenme ihtiyacı duyacaktır. Gelecek yıllarda ülkemizdeki sanat eğitimi programlarında yeni düzenlemeler yapmak istendiğinde başvurulacak, güncel sanat eğitimi yöntemleri hakkında bilgi içeren bir kaynak hazırlamak yaptığımız çalışmayı önemli kılmaktadır.

1.4. Tanımlar

Sanat Eğitimi: “Sanat, okul izlencelerinde öğretimi zorunlu hem bir bilgi ve uygulama alanı, hem de bir kültür değeri olarak, yaşam boyu sürmesi istenen geniş kapsamlı bir eğitim alanıdır (Kırıçoğlu,2002:1)”. Sanat eğitimi, bir etkinlik olarak, insanın duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme, yetenek ve yaratıcılığını estetik değeri olan bir

seviyeye taşımaya amaçlamaktadır. Bu eğitim bireyin yaratıcı güç ve yetisini eğitmek ve yaşamına aktarmasını mümkün kılmak için vardır. Sanat eğitiminin amacı, çevresini estetik değerler ekseninde algılayabilen, üretken, kültür değerlerine saygılı, modern insan yetiştirmektir.

Yöntem: Bir sorunu çözmek bir deneyi sonuçlandırmak bir konuyu öğrenmek yada öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen ve izlenen düzenli yoldur(Demirel, 2006). Bilimsel yöntem olgusal nitelikli problem çözümlenir, bilgi üretmenin bilinen ve belli süreçleri olan, en güvenilir yolu olarak kabul edilir. Bilimsel yöntemin, tüm bilim alanlarında ve problem durumlarında geçerli bir yöntem olup olmadığı, uzun süre tartışma konusu olmuştur. Bilimsel yöntemin evrenselliğini savunan düşünürler, onun genel esprisini dikkate almakta ve insan zihninin bulabildiği en uygun bir yaklaşım olduğunda birleşmektedirler (Karasar,2012:13).

Yaklaşım: Eğitimsel açıdan bakıldığında yaklaşım ya da strateji, bir amaca ulaşmak için eylem birliği sağlama ve düzenleme sanatıdır (Paykoç,1991:70). Daha geniş bir anlatımla eğitimsel açıdan yaklaşım, öğrenme-öğretme sürecinde öğrenmenin gerçekleşmesi için alınması gereken önlemler doğrultusunda bir yol izleme olarak tanımlanabilir (Babadoğan,1996:16). Başka bir deyişle yaklaşım, çocuğun öğrenmesi ya da öğretimde çıktılarının denetlenmesi için alınması gereken tüm önlemleri kapsamaktadır (Varış, 1991:13).

Sanat Eğitimi Organizasyonu: Ulusal ve uluslar arası platformlarda, sanat eğitimi ile ilgili resmi veya resmi olmayan kurumlarda aktif olarak rol alan herkesin faydalanabileceği sosyal topluluklardır. Eğitimci, idareci, öğrenci veya veli gibi, sanat eğitimi ile ilişkili olan herkes için bir araya gelip paylaşımda bulunabilecekleri sanal ve gerçek platformlardan oluşur. Çalışmaları, sanat eğitiminin herkes tarafından ulaşılabilir olması ve alanlarıyla ilgili güncel olayları takip etmelerini sağlamak amacıyla yürütülür.

1.5. Yöntem

Bu çalışmada literatür tarama yöntemi kullanılmıştır. Bilimsel dergilerde yayınlanmış makaleler, Türkçe ve İngilizce kaynak kitaplar, sanat eğitimi ve sanat eğitimcisi birliklerinin oluşturduğu kurumların ve müzelerin resmi internet sayfalarından faydalanılmıştır. Yararlanılan dergi ve makale kaynakları sanat eğitimi alanında söz sahibi olan Studies in Art Education, NAEA School of Art Journal, Journal of Aesthetic Education gibi başlıca takip edilen ABD kökenli dergilerdir. Bahsedilen sanat eğitimi birlikleri; International Education for Society Through Art (INSEA), National Art Education Association (NAEA), International Art Education Association (INAEA) gibi sanat eğitimi alanında geniş aktiviteleri olan organizasyonlardır. Bu birliklerin yayınladıkları yıllık raporlar, müfredat hedef ve planlarından da faydalanılmıştır. Bunun yanı sıra, Museum of Modern Art (MOMA), British Museum, Chicago Modern Art Museum (CMA) gibi sanat alanında önemli müzelerin resmi internet sayfaları da kaynak olarak kullanılmıştır. Ayrıca, Amerika/İllinois Eyaletindeki “Northern Illinois Üniversitesi”nde iki buçuk ay süre içerisindeki gözlemlerime dayalı değerlendirmelerimle elde ettiğim çıkarımlarıma yer verilmiştir. Literatür tarama temelli yapılan bu çalışmada elde edilen verilerden değerlendirme ve yorumlanmış ve öneriler bölümü oluşturulmuştur.

1.6. Sayıtlar

Sanat eğitimi sağlıklı bilişsel ve ruhsal gelişim için gereklidir ve genel eğitimin bir parçası olarak kabul edilmektedir. Sanat Eğitimi farklı karakterler sergilese de, bütün ülkelerin eğitim sistemlerinde önem duyulan bir alandır. Sanat tarihinin ve eğitim tarihinin paralelinde, sanat eğitimi de batı kökenli bir gelişim çizgisi göstermektedir. Dolayısıyla modern sanat eğitiminin araştırma odağını Avrupa ve ABD’deki kurumlar oluşturmuştur. Yine Avrupa ve ABD’de yayınlanan dergi, kitap ve makale gibi yazılı kaynaklar sanat eğitiminde yeni yöntem ve yaklaşımlar açısından en verimli ve güncel kaynaklar olarak varsayılmıştır. Ülkemizdeki eğitim kurumlarında ve genel algı anlamında, sanat eğitiminin hak ettiği noktada olmadığı varsayılmıştır.

1.7. Sınırlılıklar

Çalışmamızda, yeni yöntem ve yaklaşımlar tanımı, 2000 yılından sonra uygulanan yeni yöntem ve yaklaşımları ifade etmek için kullanılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

SANAT EĞİTİMİ

2.1. Sanat Eğitiminin Tanımı Ve Kapsamı

Sanat kavramının keskin hatlarla belirlenen bir tanımı yoktur, fakat yine de eğitimci, araştırmacı ve uzmanlar kendi görüşleri ekseninde bazı tanımlar yapmışlardır. Genellikle sanat için; “kendini ifade yöntemi, dışavurum, bir iletişim aracı” şeklinde yorumlar yapılmaktadır. Sanat, yaratıcılık, kendini ifade ve iletişimden öte bir çalışma şekli, bir disiplindir. Read’e göre; “Sanat bir anlatım ve bir bilgi tarzıdır. Başlıca sanat etkinlikleri insanlara evrensel bir şeyler anlatmaya çalışır. Sanat dünyası bilim ve felsefe dünyasındakiler kadar, insana değerli, yararlı ve çevresini anlamasına yardımcı bilgiler sunmaktadır (Read,1981:8).

Bunun yanı sıra sanat eğitiminin kapsamı, hangi alanları içerdiği hakkında geçmişten beri çelişkiler yaşanmaktadır. Kimi eğitimciler görsel sanatları ifade ettiğini belirtirken, diğerleri bütün sanat dallarını içerebileceğini söyler. Kırıçoğlu (2002), geniş anlamıyla sanat eğitimi; “Görsel sanatlar eğitimi, eğitim biliminin bir dalı olarak sanatın, estetiğin, sanat tarihinin eğitim ve öğretimi ile ilgili bütün sorunlarıyla ilgilenir. Bireyin sanatsal ve estetik gelişimi, sanatta öğrenme ve yaratıcılık eğitimi, sanat öğretiminin araştırma konuları içinde yer alır..” şeklinde ifade eder (Kırıçoğlu,2002:3). San(2003) ise daha farklı bir yorum getirerek; “kavramın içinde bulunan eğitim ve sanat sözcükleri zaten tek başlarına geniş kapsamlı kavramlardır. Sanat eğitiminde sanatın mı öğretileceği, yoksa “insan eğitiminin mi ilk amaç olacağı sorularıyla belirlenebilen değişik anlayış ve tutumlar, dolayısıyla sanat eğitimi kavramı evrensel olarak da bir sorunsal yaratmaktadır” demiştir. Sanat eğitimi, sanatçı yetiştirme amacıyla değil, estetik algısı olan, sanata değer veren, içinde bulunduğu toplumla uyum içinde yaşayan bireyler olarak yetiştirmektir.

“Sanatın hakiki bir değeriendirilmesiyle sonuçlanacak yol, eğitimden geçer. Sanatın küçük bir azınlık tekelinden kurtarılabilmesi için onu ileri derecede basitleştirmek yerine, estetik yargı gücünü geliştirebilmek için eğitime önem vermek gerekir“(Kırışoğlu,2002:99).

“Sanat”ın “Eğitim” ile buluşması 15.yüzyılda kurulan Akademiler ile olmuştur. Sanat Eğitimi veren akademilerin kuruluşu ise 16.yüzyıla rastlamaktadır. Akademilerden önce Avrupa kent devletinde sanatçı atölyelerinde, usta-çırak ilişkisi üzerine kurulu bir sistem uygulanmaktaydı. Usta-çırak ilişkisiyle yürütölen sanat eğitimi, tamamen kendini sanata adanmayı gerektiriyordu. Sanat akademileri ile birlikte sanat eğitimi daha sistemli ve kurumsal bir hal almış oldu. Günümüze gelene kadar içerik ve hedefleri değişse de her zaman genel eğitimin bir parçası olmuştur.

Genel eğitimin hedeflerine ulaşabilmesinde, sanat eğitiminin önemli rolü vardır. Zira insanın duyuğu düşünce ve enerjisini, fiziksel ve düşünsel aktivitelerle bir forma dönüştürme süreci, bireyin kapasitesini en yüksek oranda kullandığı andır. Böylelikle insan çok açılı düşünebilir. Yeniçağda sanat eğitimi yaratıcılığa ve yaratıcı düşünceye önem vermektedir. “Kendini ifade etme” durumundan “kendini nasıl daha farklı ifade edebilir” durumuna gelmiştir.

2.2. Sanat Eğitiminin Gelişim Süreci

Sanat eğitiminin tarihini incelemenin amacı sadece geçmişe dönüp bakmaktan ziyade, yeni yöntem ve yaklaşımların oluşması için geçmişten alınan dersleri günümüz şartlarının gerekleri ile harmanlayarak günümüze ışık tutmaktır.

Sanat eğitimi, günümüze kadar değişik bakış açılarıyla çeşitli kurumlar içinde yer almıştır. Bu bakış açıları sadece sanatı uygulamak adına, çocuğun gelişimiyle ilgili gereksinimler adına ya da bireyin içinde bulunduğu toplum temel alınarak sürdürölen uygulamalar söz konusu olmuştur. Hangi amaçla olursa olsun, bir şekilde sanat okul müfredatlarında var olmuş ve öğretmenlerin bu konudaki öğretim çabaları devam etmiştir. Sanat eğitiminin gerekliliği bir gerçektir. Çünkü bu eğitim ile kişi, kendini

ifade etmenin farklı olanaklarını bulur. Sanatsal üretim çoğu zaman kelimelerden daha zengin olabilmektedir. Çocuk sanatın içinde oldukça, sanatsal ifadeleri kullanmayı öğrenebilir, yapıtlar hakkında bilgi edinir ve daha sonra göreceği yapıtları bu birikim ile değerlendirebilir. “Comenius, Rousseau, Pestalozzi, Herbart, Froebel gibi eğitimci - felsefecilerin ve psikolojideki gelişmelerle zihinsel süreçlerin işleyişine getirilen açıklık ışığında bilimsel bir nitelik kazanmaya başlamıştır” (Seylan,2005:17).

Sanat eğitimi, tarihsel süreçte bilimdeki gelişmeler ve eğitim bilimdeki yaklaşımların paralelinde farklı yönelimler ortaya koymuştur. “Sanat eğitimi anlayışları en az iki yüz yıl boyunca rasyonellik ve irrasyonellik arasında gidip gelmiş, 20yy ortalarına dek usdışı bileşen sanatsallık, duygusallık ağır basmıştır. Günümüzde ise özellikle bilim ve teknolojideki büyük ilerlemelerle birlikte 1950’lerden sonra giderek ussal bir tutuma, çağımızın aslında bir gereği olan bir ussallaştırmaya doğru yönelinmektedir” (San,2000:12).

Kronolojik olarak baktığımızda ilk olarak, Klasik Yunan ve Roma çağında eğitimin didaktik, yani öğretici bir yanı olduğunu, sanat ve eğitimle ilgili konularda topluma yönelik ve hayatın devamı için gerekli konular irdelenerek, bunların politik yazılarda vurgulandığını görüyoruz “ (Dilmaç:2009:9). Modernizmle birlikte, bilimsel temeller önem kazanmıştır. Endüstri çağının da etkileriyle sürekli olarak en iyiye ulaşma yarışıyla, geleneksel sanat eğitimi anlayışı yön değiştirmeye başlamıştır.

18. yüzyılda çıraklığı öğreten esnaf loncaları fiilen yok olmuştur. Bugün bildiğimiz kadarıyla evrensel eğitim, henüz o dönemde gerçekleşmemiştir (Efland,1990:146). Akademi öğretimi, sanatçı olmaya yönlendirilmiş birkaç kabiliyetli öğrenciyi eğiten profesyonel sanatçının ellerindedir. 18. yüzyılın sonuna gelindiğinde sanat akademileri sanat eğitimini loncaların tekelinden kurtarmıştır. Bu dönemde resim eğitimini sağlayan tek sosyal merci, çizim dersini, kopya ve benzetme eğitimini temel alan resim akademisi olduğu görülmektedir. Akademiler, sanat eğitimi için kabul edilen bir program uygulayan kurumlardır. Başlangıçta yavaş olmasına rağmen, bu program o dönem için başarılıydı. Fakat klasik akademik sanat kuralları Sanayi Devrimi’nin eğitim taleplerini karşılamaya yetmediği için, kurulan devlet okullarında kullanımı kabul edilmemiştir.

Onun yerine Sanayi Devrimi'nin ihtiyaç duyduğu endüstri ürünleri tasarımı için gerekli olan geometrik çizim temel alınmış ve böylece yeni bir metot oluşturulmuştur (Dilmaç,2009:38).

Baskı ve yayıncıların artışıyla sanat eğitime yeniden üretim ve çizim kitaplarıyla büyük bir destek sağlandı. 1820-1860 yılları arasında Amerika'da 145'den fazla çizim kitabı yayınlandı. Sanat uygulamalarının en iyi metotları ve sanatın anlamı konusunda ortak görüşlere sahip olarak çalışan sanatçılar tarafından yazılan bu kitaplara herkes ulaşabiliyordu. Çizim kitapları, o dönem Amerikalılar için doğadaki büyük sanatı ve güzelliği nasıl algılayacakları konusunda yol gösterici olarak tasarlanmıştı. (Stankiewicz, M., Patricia, Amburgy, M., Bolin, P.2004:36).

19.yy Kuzey Amerika'sında sanat eğitimi, tatbiki eğitim, ruhsal eğitim liberal eğitim ve ahlak eğitiminin ihtiyaçlarına hizmet ediyordu. 19.yüzyılın sonlarına doğru Amerikan toplumunda önemli değişimler oluşmasıyla, endüstrileşme, şehirleşme, göç, çalışan kesime katılan kadın gücüyle birlikte sosyal yaşam şekli değişti. Sosyal yaşamda oluşan bu değişimler zamanla sanat eğitiminin şekline de yansdı. El işi eğitimi, sanat ve iş eğitimi, tasarım ve kompozisyon, resim dersleri ve okulöncesi hareketi endüstrileşen ve şehirleşen toplumda hem karşıt bir tavır yarattı hem de kendine bir yer buldu. Endüstriyel çizim gibi, el işi eğitimi de okullarda bir yer buldu. İşverenlerin bakış açısıyla bu ders insanların iş bulmak için yetişmesini sağlayan eğitim alanlarıydı. Eğitimciler ise, bunun ticari bir eğitim olmadığını, kişinin yaşamındaki birçok alanda kullanabileceği, el göz beyin fonksiyonlarını geliştirici aktiviteler içeren zaruri bir ders olduğunu savunuyordu. Uygulamada, el işi eğitimi cinsiyete göre ayrımlara girebiliyor; erkekler için metal ve ağaç işleri, kızlar için ev ve el işleri dersleri uygun görülüyordu (Stankiewicz, M ve arkadaşları,2004:42).

Yeni üretim teknikleri ve teknolojilerin gelişmesiyle, insanların artık "arts and craft" eğitimiyle elde ettikleri bilgi ve deneyime ihtiyaçları kalmamaya başlamıştır. Zamanla mesleki eğitim daha önemli ve gerekli görülmeye başlanmış, el işi eğitimi sanat ve iş eğitimi(arts and crafts) kapsamına girmeye zorlanmıştır. (White,2004:56). Endüstrinin gelişimiyle endüstri ürünü tasarlama alanında kalifiye eleman açığının ortaya çıkması,

tasarım eğitimine gereksinimi arttırmıştır. Bu dönemde okullardaki sanat eğitiminin amacı “bireyi bütünleyici bir unsur olmaktan çok göz ve elin uyumuna yönelik bir eğitimle onu kolay yoldan yaşama hazırlayıcı bir derstir. (Eisner,Ecker, 1966). Tasarım yapabilen elemana olan ihtiyaç, tasarım, dolayısıyla sanat eğitimi dersinin okullara girmesini sağlamıştır. Bir süre sonra hem gündemdeki tasarımcı açığı, hem sanat, tasarım ve estetiği birleştirme çabası ile Almanya’da Bauhaus okulu kurulur.

Arts and Crafts hareketinden yola çıkarak kurulan Bauhaus (1919-1933), uyguladığı eğitim sistemiyle, sanatı tasarım yoluyla, yaşamla yakın ilişki içine sokmayı amaçlamıştır. Bauhaus ile birlikte estetik eğitiminin önemli rolü olduğu giderek daha belirginleşen bir anlayış haline gelmiştir. Hem bireysel yaratıcılığa önem veren eğitim sistemiyle, hem de kapsadığı çok yönlü çalışmalarla sanata olağanüstü katkılarda bulunmuş ve kendinden sonraki modern dönemin eğitim kurumlarının öncüsü olarak estetiğe olan ilgiyi arttırmıştır (Karaman,2012:32). Kırıçoğlu’na göre;

“Çok amaçlı, uygulamalı bir sanat okulu olarak açılan Bauhaus’un amacı öncelikle gelişen teknoloji ile çağdaş sanatın işbirliğini sağlamak ve bu işbirliği ile sanatı halka götürmektir. Teknolojik devrime sanat eğitiminde devrim yaparak yanıt verecek ustacıların yetiştirilmeleri de okulun amaçları içinde yer alır. Daha sonra bir benzeri Dessau’da açılan Bauhaus, Hitler rejimi ve tutucu güçler tarafından 1933’te kapatılır. Göçe zorlanan eğitimciler, İngiltere’ye, İsviçre’ye ve Amerika’ya giderek Bauhaus’un düşünce ve uygulamalarını geliştirirler ve yayarlar. Bauhaus’da öğretimin temeli doğrudan deneyimdir. Resim-çizim derslerinde sorunların çözümleri öğrenciye hazır verilirken, burada öğrencinin sorunu kendisinin anlayıp, yine çözümü de kendisinin bulması istenir(Kırıçoğlu,2002:27).”

20. yüzyılın ilk yıllarında psikoloji ile sanat eğitiminin ilişkisi ön plana çıkar. Çocuk yaratıcılığı önem kazanır. Sanat yaratıcılığın geliştirilmesinde, soyut kavramların öğretiminde ve sözle anlatılamayan iç dünyanın anlatımında bir araçtır. Bu arada sanatsal deneyimi estetik gelişimi de çocuk, öğretim yolu ile değil, kendi kendine kazanır. “Bilinçaltı dünyasının keşfedilmesiyle sanat eğitiminin çocuğun zeka

gelişimine katkısı olacağı, iç gerilimini hafifleteceği fikri ortaya çıkar. Sanat eğitimciler çocuk resmi ile onun davranışlarını etkileyen bilinçaltı gereksinimleri ve tutkuları arasında ilişki kurarlar bu yaklaşım doğrultusunda sanat ruh sağaltımının hizmetine girer “(Eisner,1966).

Çocuk resmine ilk yıllardaki romantik yaklaşım giderek yerini gözlem ve incelemeye dayanan görüşlere bırakır. Bu resimlerde çocuğun zihinsel, ruhsal gelişimi yanında kişiliğinin en önemlisi yaratıcılığının izleri aranır. Bu davranışlarda en önemli etken çocuğun kendi yaşantıları ve deneyimleridir. Çocuk çevresiyle doğrudan kazandığı deneyimleri görsel anlamda bir sanat biçimine dönüştürdüğünde, yaratıcı anlamda da gelişir (Kırıçoğlu:2002:55; Dewey-Progressive Education,1920).

Daha ileriki yıllarda “yaratıcılık”, “özgür deneyim”, “kendini anlatma” çocukların resimlerini anlatmada anahtar sözcükler haline gelir. Bu resimler yaratıcı, estetik, zihinsel, toplumsal, bedensel tüm gelişmelerin hem itici gücü hem de göstergesidir. Çocuk çevre ile olan bütün yaşantılarını resimlerinde dile getirir. Kendi kendini anlatma içeriden dışarıya gelişen, dışarıdan etki olmadan geliştiğinde ise yaratıcılığın çocuk için en özgün örneğini veren bir olgudur (Kırıçoğlu,2002:55).

Dışavurumcuların, gerçeküstücülerin yapıtları ile çocuk resmi arasındaki biçimsel benzerliğe çekilen dikkatler neredeyse çocuk resimlerini sanat katına çıkarmış, sanat eğitimi estetik haz eğitiminden duyarlılığın eğitimine doğru gelişmiştir (Kırıçoğlu,2002:20). “Çocuk Sanatı” diye ifade edilen olgu; çocuğun bir yetişkinin kendi bilinciyle yaptığı sanatsal faaliyetin, çocuğun bilinçdışı hareketlerle yaptığı sanatsal çalışma ile aynı kriterler eşliğinde değerlendirilebileceğini, hatta belki de daha değerli olabileceğini savunmuştur. Onun kaygısızca sadece hisleriyle yaptığı çalışmalar, o dönem, ruhsal olarak en çok gelmek istenen nokta olmuştur. Çocuğun “kendini ifade etmesi” işin en önemsenmesi gereken taraf olarak görülür. Lowenfeld,; çocuk sanatı için sonuçtan çok sürecin önemli olduğunu, yaşanan süre. İçinde edinilen deneyimin çocuğun ruh ve beden sağlığı noktasında gerekli olduğu fikrini ifade eder.

Alman filozof ve eğitimci Frederic Frobel tarafından başlatılan Okulöncesi Hareketi, mevcut olan; ezber, ceza ve disipline dayalı eğitimi değiştirmeyi amaçlıyordu. Frobel Oyuna dayalı bir müfredat oluşturdu. Eğitim aktiviteleri “uğraş/iş ve ödül”e dayanıyordu. Amerika’da ilk açılan anaokulu Elizabeth Peabody tarafından 1860’da açıldı. Aktif öğrenme ve uygulamalı eğitim vurgusu, eğitimde ilerlemeci yaklaşımın ilk safhasında görülür. Francis Wayland Parker ve John Dewey ilerlemeci eğitim yaklaşımının Chicago’daki en baskın figürleriydi. Müfredata şekil verme ve uygulama çalışmalarını yönlendirme noktasında çabaları olmuştur (Stankiewicz, M., Patricia, Amburgy, M., Bolin, P.2004:47).

2.3. Sanat Eğitiminde Modern Yaklaşımlar

Endüstri devrimi ile okullarda ders kimliğinde yayılan sanat eğitimi, estetik Eğitim kavramının öne çıkması ve psikoloji alanındaki gelişmelerle, boyut değiştirerek insanın ruhsal bütünlük arayışına doğru kaymıştır. 1920’li yıllarla birlikte farklı arayışlarla sanat eğitimi yaklaşımları şekillenmiştir. Bu yaklaşımlar birbirlerinin tezini çürütmek, bazen de alternatif olarak ortaya çıksa da, hiçbiri diğerinden keskin hatlarla ayrılmaz. Günümüzde dahi 1920’lerde, 1960’larda kabul gören yaklaşımlar geçerliliğini sürdürmektedir.

Herbert Read’in öne sürdüğü, İngiltere’de 1920’lerde ortaya çıkan “**Sanat Yoluyla Eğitim**” kuramı, kişinin iç dünyasının, duygu ifade biçimlerinin yaratıcı etkinlikler yoluyla, sonuçtan çok sürece önem vererek uygulandığı bir yaklaşımdı. Mantıksal yönden çok, duygusallığa yer vererek, eğitim süreçlerindeki uygulanması gereken keskin sistemsel gerçekçiliği yumuşatmak amaçlanmıştır.

İngiliz sanat tarihçi H. Read’in “Sanat Yoluyla Eğitim Kuramı” antik düşünür Platon’un “Estetik Eğitim, eğitimin temelidir” görüşüne dayanır. Özet olarak Platonun görüşü; “Estetik eğitim bedene zarafet, usa soyluluk getiren tek eğitim alanıdır. Sanatı, eğitimin temeli yapmadaki amaç, çocuklukta mantığın uykuda olduğu zaman, işlev görerek ussal gelişmeye yardımcı olmasıdır. Read, insan kişiliğinin sağlıklı gelişimi ve tamamlanması

noktasında, duyuların eğitiminin çok önemli olduğunu savunur. “Kişinin duyularıyla algıladığı dış dünyayı zihninde harmanlayarak anlatım formuna dönüştürdüğü imgelere ulaşması, onu dengeli ve mutlu yapar”(Kırıçoğlu,2002:26) görüşündedir. Bu görüş, yaşamın baştan sonra sanat yoluyla olması gerektiğini savunur. Yine bu görüşe göre; sanat, eğitimin temelinde olmalıdır.

Sadece duygusal tarafıyla sanat eğitimi sürdürmek, aslında insanın bir çok becerisini ortaya çıkaracak fırsatların önünü kapatmaktaydı. Bilimsel bir temelle problem çözebilen, analiz yapabilen, eleştirebilen, uygulama çalışmalarında da sistemli çalışabilen birey yetiştirme amacıyla yeni arayışlara girildi. Bu bağlamda, “ Sanat eğitmeni ve teorisyeni Manuel Barkan’ın 1960’lı yıllarda ABD’de yaptığı çalışmalara **Disipline Dayalı Sanat Eğitimi yöntemi**, ilk olarak 1980’li yıllarda Getty Sanat Eğitim Merkezi’nin (*Getty Center for Education in the Arts*) marka kimliği olarak ortaya çıkmıştır. Getty Sanat Eğitim Merkezi, DBAE yöntemini California’daki okullarda sanat eğitimi verecek uzman öğretmen sayısının azlığı sorununa çözüm bulmak amacıyla kullanmış ve bu yöntemle çok sayıda sınıf öğretmeni yetiştirmiştir. DBAE’nin dört temel ilkesi vardır:

1. *Sanatsal uygulama*: Sanatsal üretim yapmak,
2. *Estetik*: *Sanatın* doğasını, sanat eserinin niteliğini tartışabilmek,
3. *Sanat tarihi*: Sanatın ve sanat eserlerinin tarihsel süreçler içindeki gelişimini, önemini ve yerini kavrayabilmek,
4. *Sanat eleştirisi*: Bir sanat eserini çözümleyebilmek ve bu çözümlerinin kökenini inceleyip değerlerini sorgulayabilmek (IKSV:2014:22).

Daha çok Getty Eğitim Enstitüsü olarak bilinen, Getty Sanatta Eğitim Merkezi, ulusal halk okullarında sanat eğitiminin statüsünü arttırmak ve kalitesini geliştirmek amacıyla 1982 yılında J.Paul Getty Trust tarafından kurulmuştur. Grant Sanat eğitimi programının amacı Disiplin Temelli Sanat Eğitimi yaklaşımının gelişimini dünya genelinde desteklemektir (<http://socialarchive.iath.virginia.edu/xtf/view?docId=getty-education-institute-for-the-arts-cr.xml>). Bireyin sanat eğitimi çok yönlü olarak ele aldığı ve geniş kapsamlı bir sanat eğitimi yaklaşımı olduğu için günümüzde hala eğitim kurumlarında en yaygın olarak kullanılan yaklaşımdır.

DBAE’de amaç kültürel, sanatsal ve entelektüel anlamda donanımlı, eleştirel düşünme yeteneğine ve estetik kaygılara sahip bireyler yetiştirmektir. Bu sanat eğitimi yöntemi, daha çoğunlukla görsel sanatlar alanında kullanılsa da diğer sanat disiplinleri tarafından da kullanılmaktadır. DDSE, Türkiye’de milli eğitim sisteminde yer alan “görsel sanatlar” dersinin müfredat yapılanmasının temelini oluşturmaktadır (IKSV,2014:23).

Disiplin-temelli sanat eğitimi, görsel sanatlar eğitim- ve öğretiminde zorunlu eğitim içerisinde olduğu kadar, müze ve yetişkin eğitiminde de kapsamlı bir yaklaşımdır. Öğrencilere; sanatı, sanatçıyı, sanatsal süreçleri ve sanatın toplumlar ve kültürlerdeki rolünü takdir etme, anlama ve oluşturmalarına yardımcı olan, sistematik ve ardışık öğrenmeye ağırlık veren bir öğretim yaklaşımıdır. DBAE, kaliteli genel eğitimin vazgeçilmez bileşeni olarak görülür ve eğitimin genel amaçlarına katkı sağladığı kabul edilir (Dobbs,2004:703).

“Öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmeye başlayan **yapılandırmacılık** zamanla öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir kuram halini almıştır. Yapılandırmacılık öğretimle değil, bilgi ve öğrenme ile ilgili bir yaklaşımdır. Bir bakıma nasıl öğrendiğimizin kuramıdır” (Markowe, Page, 1998:9).Yapıcılığa göre ne öğrenirsek öğrenelim, bu, öğrenmenin gerçekleştiği bağlam ve önceden bildiklerimizden ayrı düşünülemez. Bireyin dünyayı algılayışının özgünlüğü ve farklı iki bireyin bir olaydan veya durumdan aynı anlamı çıkaramayacağı kabul edilir. Bunun sebebi, her insanın geçmişinin ve yaşadıklarının farklı olmasıdır. Kurucuları; Piaget, Vgotsky ve Gestalt’çılardır. Bu görüşe göre önemli olan bilginin doğruluğu değil, üretilmesi ve kullanılabilirliğidir. Bağlamsal öğrenme, keşfederek öğrenme, düşünmeyi öğrenme, bağlamsal öğrenme, keşfetme ve sorun çözme gibi öğrenme yaklaşımları bu yöntemde kullanılır.

Yapılandırmacı eğitim ortamında, genelde öğrencilerin öğretme-öğrenme sürecinde daha fazla sorumluluk almalarına ve etkin olmalarına olanak sağlayan öğretim uygulamalarına yer verilmektedir (Yaşar,1998:70). Bu yaklaşım; görsel sanatların bütünlüğünü sağlayan, öğrenilen her yeni bilginin bir önceki bilgiyle harmanlanarak

kalıcı olması hedeflenen ve bu bakış açısıyla teorik ve pratiğin birlikte yürütüldüğü bir öğrenme ortamı sağlar. Yapılandırmacı yaklaşım dört öğrenme alanından oluşur;

Probleme Dayalı Öğrenme; Proje tabanlı öğrenme, belirli bir zaman süresinde devam eden, bir ürün, gösterim ya da bir performans ile de sonuçlanan bireysel ya da grup etkinliği olarak tanımlanabilir. Proje tabanlı öğrenme; öğretmen-öğrenme sürecinde öğrencilerin edilgin bir alıcı konumundan, araştıran, inceleyen, bilgiye ulaşan ve elde ettiği bilgileri kullanarak anlamlı bütünler haline getiren ve bu bilgilerle problem çözen konumuna getirmeyi amaçlamaktadır (Demirel,2005);(Gürdal,2007:43).

Öğrencilerin çalışmalarını değerlendirirken, öğretmenler sonuçlardan ziyade, problem çözerken, ders çalışırken ve ürünle uğraşırken geçirdikleri sürece daha çok değer verirler. Eğitimciler, öğrencilerin, bilgilerinin ve yeteneklerinin sınırlarını zorlamasına yarayacak konularda rehberlik etmeye çalışmalısınız. Özellikle öğrenciler zorlandıkları konularda çalışıyorlarsa, daha çok cesaretlendirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyarlar.

İlk hafta: proje belirleme

1. hafta: fikirleri yönetme

2-3-4.hafta: ürün çıkarma

5.hafta: projenin sonuçları hakkında iletişim kurma

6.hafta: projenin sonuçları hakkında değerlendirme ve yorum yapma (Leinonen, Sulonen,2006:18).

Proje temelli eğitim yaklaşımında, öğrencinin işbirliği içinde çalışabilmesi, sorumluluk alması, karar verme becerilerinin gelişmesi, grup çalışması yapabilmesi, sosyal özelliklerini geliştirmesi özgün düşünebilmesinin teşvik edilmesi hedeflenir.

Yapılandırmacı eğitim ortamlarında en çok yararlanan öğrenme yaklaşımlarının sınıf içinde kullanılma biçimlerinden birisi **işbirliğine dayalı öğrenmedir**. İşbirliğine dayalı öğrenme, öğrencilerin öğrenme sürecinde daha çok sorumluluk almalarına ve etkin olmalarına olanak sağlayan bir yapıdadır. Yapılandırmacı öğrenmenin oluşmasına katkıda bulunan işbirliğine dayalı öğrenme, öğrencileri hem bireysel hem de grup çalışmalarına ulaşmak için birlikte çalışmaya yönlendirmektedir. Bu temel amaçların yanında işbirliğine dayalı öğrenme demokratik bir öğrenme ortamı oluşturulmasına

olanak tanımaktadır. Öğrenciler gruplarda hem anlamlı öğrenmekte, hem de arkadaşının öğrenmesine yardım etme, yardımlaşma, saygı duyma, öğrenmekten zevk alma gibi duyuşsal ürünleri kazanmaktadır (Koç,2002:33;Açıköz, 1992:3), (Mant,2014:254).

Örnek olay yöntemi, gerçek yaşamda karşılaşılan problemlerin, durum ya da olguların senaryolaştırılarak metne dökülmesi ve bu metinde yer alan problemlerin sınıf ortamında tartışılarak çözüme ulaştırılması temeline dayanan bir yöntemdir (Saban, 2000:201;Gürdal,2007:43).

Proje tabanlı öğrenme; belirli bir zaman süresinde devam eden, bir ürün, gösterim ya da bir performans ile de sonuçlanan bireysel ya da grup etkinliği olarak tanımlanabilir. Proje tabanlı öğrenme; öğretmen-öğrenme sürecinde öğrencilerin edilgin bir alıcı konumundan, araştıran, inceleyen, bilgiye ulaşan ve elde ettiği bilgileri kullanarak anlamlı bütünler haline getiren ve bu bilgilerle problem çözen konumuna getirmeyi amaçlamaktadır (Demirel ve Diğerleri, 2005).Proje, tasarı ya da tasarı geliştirme anlamına gelen bir kavramdır ve öğrenmenin transferi ve tekil öğrenmeden çok belli bir amaca dönük ilişkisel öğrenmeye işaret etmektedir. Proje bir hedef değil, alt yapı unsuru olarak ele alınmakta ve bu nedenle öğrenmenin ürün değil, süreç boyutu vurgulanmaktadır(Erdem,Akkoyunlu,2002). Grup çalışmasının esas alındığı bu yaklaşımda, işbirliği kurabilme, yaratıcı düşünce geliştirme, hızlı ve analitik düşünme gibi yetiler gelişir. Proje konusu ile ilgili veri kaynaklarının taranması, bilgi toplanması, bilgilerin analizi ve sonuca ulaşma sürecinden oluşur. Bu yaklaşımda da yine süreç ön plandadır.

“Bahsedebileceğimiz bir diğer yaklaşım, **çok kültürlü sanat hareketi**’dir. 2.Dünya savaşından sonra Amerika’ya yapılan göçerlin sonucunda birçok farklı milletten insan bir ülkede birlikte yaşamaya başlamıştır. ABD’de okul müfredatlarında kültürel çeşitliliğe dair konular, “Çok kültürlü Eğitim Hareketi” çerçevesinde tartışılmaktadır. İlk olarak 1960’larda ırkçılığa karşı faaliyet gösteren Sivil Haklar Hareketi bünyesinde ortaya çıkan çok kültürlü eğitim kavramı daha sonra özellikle eğitim haklarından mahrum bırakılmış topluluklara eşit fırsatlar yaratılması için sosyal, kültürel ve politik mücadele veren bir eğitim hareketine evrilmiştir “(IKSV,2014:81).

Sorun teşkil eden konu bir bölgede farklı kültürden insanlar olmasına karşın, o bölgede baskın olan kültürün gelenekleri dâhilinde eğitim uygulamalarının şekillenmesidir. Eğer birlikte yaşanılan alanda birbirlerinin gelenek ve kültürlerini öğrenmeye zemin hazırlayan bir ortam oluşturulursa, eğitim ortamı da sevgi, saygı ve hoşgörü ile düzenlenir.

Sanat eğitimindeki süregelen değişimin aslında tarihsel kökleri vardır. 19.yy'ın sonlarında halk okullarında başlayan sanat eğitimi çok çeşit barındıran bir tasarım yelpazesinden oluşur. Örneğin; ilk zamanlar endüstriyel tasarıma ve elişine odaklandı, 1920'lerde çocuğun duygularına ve isteklerine önem Verdi; 1930'larda "günlük yaşamda sanat" sloganı kullanıldı; 2.Dünya Savaşı boyunca okullarda görsel propagandalardan bahsedildi; 60'larda el sanatları popüler oldu; onu takip eden 20 yıl boyunca çok az sayıda sanat eğitimcisi popüler kültürde, medya teknolojilerinde, kullanılan önemli konuları vurguladı ve günlük yaşamla ilişkilendirerek kavramsallaştırdı (Freedman,Stuhr,2004:815).

Her alanda görsel kültürün ağırlığının arttığı çağdaş yaşamda, öğrencilerin ve tüm bireylerin görsel okuryazarlık yeteneği (*visual literacy*) kazanması ve görsel alanda bilinçlenmesi giderek daha önemli hâle gelmiştir. Sanat eğitiminde görsel kültür yaklaşımının savunucuları, teknolojinin iletişimi ve kültürü önemli ölçüde değiştirdiğini; görsellerin tüm mekânları kuşattığı günümüzde, görsel kültürün ve onun yarattığı dönüşümün ve değişimlerin anlaşılmasının son derece önemli olduğunu vurgular (IKSV,2014:24).

Güzel sanatlar, hala eğitim açısından değerli, tarihi ve çağdaş kültürün önemli bir parçasıdır, fakat görsel kültürün geniş, yaratıcı ve eleştirel keşfi, bölgesel, evrensel ve ulusal anlamı oldukça uygundur. Global kültür, görsel kültür (tv, radyo, gazete, telefon, fax, internet vb.) yoluyla, sosyal bilincimizi ve kimliğimizi oluşturan baskın ve etkili gerçekliklerin üretilmesi için çalışır (Freedman,Stuhr,2004:826).

Sosyal medya araçlarının giderek artan etkisi, insanların farklı ağların içinde kurduğu yeni ilişki biçimleri ve deneyimleri ile görsellik üzerine geliştirilen yeni teoriler, görsel

kültürün sanat eğitiminde kavramsallaştırılması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Sanat eğitiminde önemi artan bu disiplinler arası yaklaşım, kültürel kimliklerin oluşturulmasında ve bilginin üretilmesinde merkezi rol oynayan imgelerin anlamlandırılma sürecinde, kültürel, politik ve sosyal altyapılarının sorgulanmasına yardımcı olacak çerçeveler sunar. Görsel kültür yaklaşımı, öğrencilere ve bireylere görsel okuryazarlık yetileri sayesinde, görsel mesajları doğru şekilde düşünme, değerlendirme, uygulama becerileri kazandırır. Çağdaş kültürde yer alan fotoğraf, film, vb. gibi görsellik içeren bütün sanat dalları için uygulanabilir (IKSV,2014:24).

Günümüzde birçok sanat eğitimcisi, son yıllarda görsel kültürün, gençler üzerinde ne kadar etkili olduğu konusunda hemfikirdir. Gündelik yaşamda karşılaşılan görsel kültür öğelerini analiz edebilme, değerlendirme ve bağlantı kurabilme, eleştirme ve yorumlayabilme yetenekleri birey için gerekli özellikler haline gelmesiyle, görsel kültür, sanat eğitiminde bir konu alanına dönüşmüştür.

2.4. Ülkemizde Sanat Eğitimi

Ülkemizde sanat eğitiminin oluşum sebepleri ilk başlarda batıya ayak uydurma, modernleşme, çağdaş dünya gereksinimlerinden yoksun kalmama amacıyla şekillense de sonuç olarak verilen eğitimden beklenen; çocuğun görme ve çizim kabiliyetini eğitmeye ve geliştirmeye yönelik faaliyetler içeriyordu. Tonguç(1932)'un ifadesiyle; yöntem “kolaydan zora, basitten karmaşığa” olarak tanımlanıyordu. Mühendis okullarında ilk başlarda harita çizebilmeyi öğretme amaçlı verilen çizim dersleri zamanla “kopya etme” metoduna dönüşmüştür (Tonguç,1932:56).

Daha sonraki yıllarda, kopya yönteminin temel amaçtan ve öğretim ilkesinden yoksun olması sebebiyle, kolaydan zora yöntemi tercih edilmeye başlanmıştır. O dönemde maarif rehberinde şöyle anlatılır, “Eski resim öğretimi çocuk görüş ve biçimlendirmesinin kendine göreliğine inme gereği duymamıştı. Büyükler için olduğu gibi çocuklar için de basitten karmaşığa giden yolun, kolaydan zora gitmek ile eşanlımlı olduğunu kabul etmekle büyük hata işliyordu. Bu görüş sonucunda çocuğun doğal resim

dili geliştirileceğine resim gramerini öğretmek istemekle onun bu yeteneği boğuluyordu (M.R.1933;Kırışoğlu,2002:35).

Sanat eğitimi alanındaki eğitimci ihtiyaçları, Çizgide ustalığı geliştiren doğa ve insan etüdüne dayalı “ akademik öğretim” anlayışı, Sanayi-i Nefise çıkışlıların okullara atanması ile kendi mesleki becerilerini, öğrendikleri yöntemleri okullara taşıdıkları ve böylece akademik öğretim” anlayışının okullara girdiği görülür. “Yaratıcı insan yetiştirme” kavramının, Cumhuriyet dönemi kültür politikasında bir gereksinim olduğunu, bölgesel ve toplumsal gelişmede farklı düşünebilen ve üretken insana ihtiyaç olduğunu ifade eder. Sanat’ın; denemeye, düşünmeye, tasarıma ve anlatıma önem vermesi yönleriyle bireysel gelişmede ve ülke kalkınmasında etkin bir araç olduğunu savunur (Kırışoğlu,2009:19).

Cumhuriyet dönemi ile birlikte her alanda olduğu gibi sanat alanında da çağdaşlaşma ve yenilik arayışları başlamıştır. Kendi kültürel yapımızın şekillendireceği, batıyı kopyalamaktan uzak bir sanat eğitimi yapısı oluşturma arayışı içine girilir. Sanat Eğitimi konusunda bizden daha ileride olan ülkelerin eğitimcilerinden yardım alınır. En sık ismi geçek kişi John Dewey’dir. Ülkemiz eğitim sistemi üzerinde yaptığı araştırma ve incelemeler sonucu bir rapor hazırlamış, mevcut düzende eksik gördüğü noktaları ve tavsiyelerini, yazdığı rapor aracılığı ile sunmuştur.

1926 yılında Türkiye'ye davet edilen Alman Eğitimci Stiehler de sanat eğitiminde program ve yapılanma ile ilgili çeşitli önerilerde bulunmuştur. Stiehler: "Resim ve el işleriyle öğrencinin yaratıcı yetenekleri geliştirilecek ve sanat eserlerinin değerini anlayacak bir duruma getirilecektir. Bu bizzat sanat değildir. Belki herkesi sanata doğru eğitmektir. Bizzat sanat, ancak bu alanda yaratma gücü olan kısıtlı kişilerce başarılabılır" demiştir. Stiehler Resim-İş Derslerinde çevre, yurt bilgisi, halk sanatlarının da dikkate alınması gerektiğini ve Sanat Eğitimi dersleri için özel yetişmiş branş öğretmenlerinin gerekli olduğunu ifade etmiştir (Özsoy,1998:59).

Yabancı uzman eğitimcilerin raporları ve sanat öğretimi yöntemleri konusunda 1910 yılında yabancı ülkelere gönderilen ilk Türk Sanat eğitimcilerinden İsmail Hakkı

Baltacıoğlu bu yıllarda bazı önemli çalışmalara imza atmıştır. Bunlardan ilki, 1927 Güzel Sanatlar Akademisi'nde açılan "Resim ğretmenliği Kursu"dur. Bu kursta İsmail Hakkı Tonguç'un gayretleri ile hazırlanmış müfredat programlarındaki çalışmalar çerçevesinde "Resim ğretim metodu" adı altında ders verilmiştir. John Dewey'in raporundan sonra ortaokullara ğretmen yetiştirmek amacıyla Ankara'da Gazi Orta ğretmen Okulu (Gazi Eğitim Enstitüsü) açılmıştır (1926). İlk orta ve lise resim-iş programları değiştirilmiş, atölye ve işlikler kurulmuştur (Altınkurt,2005:127).

Türkiye'de sanat eğitiminin gelişimi, özellikle Cumhuriyet döneminde önemli bir aşama kat etmiştir. Türkiye'den yurt dışına gönderilen sanatçılar yanında, yurt dışından davet edilen sanat eğitimcilerinin önderliğinde, sanat eğitimi alanında gelişmeler yaşanmıştır. Eğitim sistemi tarihimiz açısından en önemli kurumlarımızdan biri de Köy Enstitüleridir. Bu konuda Kırışoğlu(2009) fikrini şu şekilde belirtmiştir; "Köy Enstitülerinde uygulanan sanat, kültür ve iş eğitimi kültürün ülke çapında yaygınlaşmasında ulusal kültür değerlerinin ortaya çıkmasında kısa dönemde etkin olmuştur. O kurumlarda uygulanan sanat, kültür ve iş eğitimi bugün de kimi yönleri ile örnek alınacak niteliktedir."

1925 yılından itibaren örgün eğitimde resim, elişi ve müzik derslerinin koyulması ve yaygın eğitimde 1932 yılında açılmaya başlanan Halkevleri ve daha da kabarık sayıdaki Halk odaları ve nihayet Halk Eğitim Merkezleri, sanat eğitimini geniş kitlelere götürmeyi amaçlıyordu. Halkevleri, güzel sanatlar yolu ile vatandaşları çalışmaya yöneltmek, yurdu güzelleştirmek, güzel sanatları sevdirmek ve yaymak için kurulmuştur (zsoy,1996:115;1998:58). Sanat eğitimine verilen önemin artmasıyla ve diğer ülkelerde ki ders programlarının oluşumuna paralel olarak YK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi ve ğretmen Eğitimi alanında resim ve sanat ğretmenliği lisans programları, ağdaş bir sanat eğitimi olan disipline dayalı (disiplin temelli) sanat eğitimine geçilerek yeniden düzenlenmiştir. Sanat eğitimi sanat eleştirisi, sanat tarihi, estetik, uygulamalı çalışmaları olarak en az dört sanat disiplini kullanılması öngörülür. Bu oluşumlar ışığında ortaöğretimde de Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2003-2004 Eğitim- ğretim yılından itibaren İlköğretim ve Ortaöğretim okullarında ders planlarının çoklu

zeka kuramı esaslarına dayanarak işlenmesi ve derslerin bu esaslar doğrultusunda düzenlenmesi kararı alınmıştır (Arpalı,2008:93- 94).

Sanat eğitiminin okul sisteminde yer aldığı dönemlerde objenin birebir aynısını yapabilme becerisi, kazandırılmak istenen davranıştı. Endüstrileşme ile de, bu “aynısını yapabilme” arzusu, o dönemde kopya çalışmaları sanat eğitiminde kullanılmasına sebep olmuştu. Çocuk resminin değerli görülmesi ve ideal olanın, spontan, içten gelen dürtülerle ifade edilmesinin popüler olduğu dönemlerde ise kopya kavramı rafa kalkmış ve “yaratıcılık” ön plana çıkmıştır. Özgün ve içten olan değerli görülmüştür (Kırıçoğlu,2002:14) sanat eğitiminin gelişimi konusunda; “Endüstrileşme sürecini yaşamamış bir toplum olarak bizde koşullar ve gereksinimler Batı ile aynı zamanda oluşmamıştır. Bu nedenle sanat eğitimi açısından Batıda ve ülkemizde kimi değişimler ve gelişmeler ayrı koşullar altında ve ayrı zamanlarda görülür. Çoğu kez bu benzer koşullar oluşmadan yaşanan biçimsel etkilenmeler, sanat eğitimimizde köklü bir değişimin sağlanamamasına neden olmuştur” şeklinde bir ifadede bulunmuştur.

1987 tarihinde ise Resim-iş dersi ortaokullarda seçmeli ders olarak Milli Eğitim Bakanlığı'nın 10 Ağustos 1987'de 2240 sayılı Tebliğler dergisinde 1987-1988 öğretim yılından itibaren değiştirilen dersler arasında yer almıştır. 1989 yılında Anadolu güzel sanatlar liseleri açılmaya başlamış ve böylece Türkiye’de yetenekli öğrenciler için etkili sanat eğitimi alabilecekleri kurumlar haline gelmiştir. 1992 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulunda oluşturulan komisyon tarafından 27 Şubat 1992 tarihinde Resim-iş Dersinin adının "Güzel Sanatlar" ya da "Sanat Eğitimi" olarak değiştirilmesi konusunda rapor sunulmuş, Talim Terbiye Kurulu talebi yerinde ve uygun bulmuştur (Arpalı,2008:93- 94).

Böyle yaklaşıldığı için dersin bir disiplin doğrultusunda verilmesi imkânsızlaşır ve karmaşık amaçları net olmayan bir ders konumuna gelir. Eğitim sistemimizin sık aralıklarla ve bir alt yapı oluşturulmadan değiştirilmesi diğer dersler kadar sanat eğitimi derslerinde de çocukların ders içeriklere adapte olmasını güçleştirmektedir. İnci San “Sanatta Eğitim” kitabında bu konudan şöyle bahseder;

“Çocuklarımız bütün güçlerini sınavlara hazırlık çalışmalarına verirken, öğretmenler de hazırlığa katkı yarışında “Resim-İş “ derslerine gereken önemi vermezler böylece öğrencilerin, isteseler bile sanata karşı ne ilgileri ne de istekleri ve ne de güçleri kalır. Ulusal eğitim çizgimizin sürekli değişmesi, eğitimi uzun vadede insan yetiştirmeye yönelik yapıdan yoksun bırakmıştır. Sorunlara kısa vadede ve tek yanlı çözümler aranması, eğitimde ağırlığın sürekli fen ve matematik gibi derslere verilmesi, sanat eğitimini disiplinler dışı boş zaman uğraşı konumuna getirmiştir. Oysa ülkemizde giderek düzeysizleşen kültür ortamı, daha iyi bir yaşam için daha güzel bir çevre özlemi, çocuklarımızın işlenmeyi bekleyen sanatsal zekâları ve yaratıcılıkları sanat eğitimini toplumumuz için her zamankinden daha önemli ve zorunlu kılmaktadır”(San,2000:17).

Bir ders, bir disiplin olarak sanat eğitiminin temeli Batı’da 60’lı yıllardan başlayarak 1970’li yıllarda da kuram olarak atılmıştır. Türkiye disiplin odaklı sanat eğitimiyle 1990’lı yıllarda tanışır ancak kuram 80’li yıllarda tartışılmaya ve etkisi okullarda hissedilmeye başlar. Türkiye’de “Ulusal Eğitimi Güçlendirme Projesi” (1996) kapsamında Disiplin Odaklı Sanat Eğitimi, önce sanat öğretmeni yetiştiren kurumların programlarına girer. Daha sonra bu görüşe göre yetiştirilen öğretmenler tarafından kuram, temel eğitim ve ortaöğretim kurumlarına yansır (Kırıçoğlu,2002:25).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SANAT EĞİTİMİNDE KURUMSAL ARAYIŞLAR

3.1. Üniversitelerde Uygulanan Programlar Ve Araştırma Projeleri

Dünyada birçok üniversitenin sanat eğitimi bölümü, sanatla insanları buluşturmak ve sanat eğitimini yaygınlaştırmak adına çeşitli projeler ve programlar üretmektedir. Bu projeler, kimi zaman halk ve eğitimcileri bazen de sanatçı ve öğrencileri bir araya getirmektedir. Üniversitelerin yanı sıra Avrupa Konseyi, UNESCO gibi sivil toplum kuruluşları da bu konuda çalışmaları yürütmektedir. Üniversitelerin destek verdiği bu programlar farklı amaçlarla, farklı kitlelerin eğitimini hedef alsa da, hepsi bilimsel temellere dayanan çalışmalardır. Formal eğitim sisteminin dışında bir anlamda deneysel çalışma da diyebileceğimiz bu program ve projelerle, sanat eğitimi için yeni müfredatlar oluşturma amacıyla değerlendirilebilecek bilgi birikimi oluşmaktadır.

Ohio Devlet Üniversitesi bünyesindeki, Orta Amerika'nın en önemli sanat merkezlerinden biri olan Wexner Sanat Merkezi (Wexner Center for the Arts) **PAGES Sanat Eğitimi Programı**'na bünyesinde yer vermektedir. Okul programları bölümü yöneticisi Dionne Custer Edwards tarafından geliştirilen proje farklı sanat disiplinlerine dayanan (çağdaş görsel sanatlar, film ve sahne sanatları), sanat yoluyla lise öğrencilerinin okuryazarlık ve yazı yeteneklerini geliştirmek amacı taşıyan bir sanat eğitimi programıdır. Bir okul yılı içinde lise seviyesinde başvuru yapan okullardan birer sınıfın katılımı ile gerçekleşir. Bu program, sınıf öğretmenleri, sanatçılar ve öğrencilere çeşitli eğitim olanakları sağlar. Programa katılan sınıf öğretmenleri, Wexner Center'da programın içeriğine dair kısa bir eğitim programına tabi tutulur. Farklı disiplinleri kendi müfredatlarına ne şekilde dâhil edeceklerine dair yol haritası niteliğindeki bu eğitimde sınıf öğretmenleri;

1. Wexner Sanat Merkezi eğitim uzmanları ve PAGES programında sınıfları ziyaret edecek sanatçılarla birlikte çalışma fırsatı yakalar, öğrencilerin seyredeceği film ve performans ile katılacağı sergi hakkında ayrıntılı bilgi ve araştırma malzemesi alırlar.
2. Yıl boyunca Wexner Sanat Merkezi'nin eğitim uzmanları ve sanatçılar ile işbirliği içinde çalışarak, bireysel, akademik, profesyonel ve sanatsal anlamda gelişme olanağı bulurlar.

Öğrenciler için, **PAGES programı** kapsamında sınıflarına gelen sanatçılarla birlikte çalışma fırsatı yakalarlar. Bir okul dönemi boyunca üç kere sanat merkezine gelen öğrenciler, farklı sanat disiplinlerine dair deneyim kazanır. Öğrenciler sanat üzerine düşünme ve bu deneyimlerine dair yazma ve bağlantı kurma yetileri edinir; sanatsal, entelektüel ve sosyal açıdan gelişirler. Sanatçılar için ise Wexner Sanat Merkezi'ndeki eğitim uzmanları ve sınıf öğretmenlerinin yanı sıra, okullara yaptıkları ziyaretlerde öğrenciler ile birlikte çalışma fırsatı yakalarlar. Yılı sonunda öğrencilerin yazıları bir kitap haline getirilir. Programın kapanışı, PAGES programına katılan tüm öğrencilerin yazdıklarını paylaştıkları bir etkinlik ile gerçekleştirilir. (Wexner Sanat Merkezi, program içeriği, <http://wexarts.org/content/public-programs/pages>).

Öğrenci eğitiminin yanı sıra, sanat eğitimcilerinin de mesleki yeterlilikleri günümüzde önem kazanmaktadır. Ülkemizde sanat eğitimi alanında yaşanan sorunların sebeplerinden biri de eğitimcilerin mesleki yetersizlikleridir. Bu çerçeveden bakınca, üniversitelerde alınan 4 yıllık eğitim sonucunda öğretmen olursa da, önemli olan eğitimcilik yaşamı boyunca güncel ve aktif olmaktır. Bu da sürekli kendini yenileme ile ilgilidir. Yüksek eğitim kurumlarının bu noktada, sanat eğitimcileri ya da eğitimci olmak isteyenler için hazırladıkları, farklı ve ilgi çekici programlar önem taşımaktadır. Bazı programlar da sanat eğitimcisi olmak isteyen insanların mesleki anlamda yeterlilik kazanması için yapılanmış süreçlerden oluşmaktadır. Kanada'da bulunan Queen's Üniversitesi'nin Eğitim Fakültesi tarafından sürdürülen, **Toplumda Sanatçı Eğitimi programı**, yaratıcı yazın, dans, müzik, tiyatro ve görsel sanatlar gibi çeşitli dallardan sanatçıları 9 aylık öğretmenlik sertifikası kursuna dâhil ediyor. Kursta katılan öğrenciler öğretmen olmak için gerekli koşulları tamamlarken, sanat ve yaratıcılığa vurgu yapan bir eğitim alıyorlar. Programa katılacak adayların sanat dallarından birinde yetenekli

olmasının yanı sıra bir lisans derecesine de sahip olması bekleniyor. Eğitim programı, müfredatta yer alan sanatsal ve pedagojik konular üzerine hem sanatçı hem de eğitimci olarak kapsamlı bir tecrübeye sahip olan kişiler tarafından uygulanıyor. Adaylar sanat eğitimi vermeye yönelik pedagojik uygulamalar konusunda bilgi ve beceri kazanıyor ve meslektaşlarının yanı sıra sanat ve eğitim örgütleriyle nasıl ortaklıklar kurabileceklerini ve bunları nasıl geliştirebileceklerini öğreniyorlar. İşbirliğine dayanan disiplinler arası projelerde diğer sanat dallarının uygulayıcıları ile birlikte çalışıyor ve birer sanatçı olarak kazandıkları beceri ve bilgileri, okullar, toplum sanat merkezleri ve profesyonel sanat organizasyonları tarafından yürütülen sosyal sorumluluk programları da dahil, her türlü eğitim ortamında nasıl kullanacaklarını öğreniyorlar (<http://educ.queensu.ca/ace>).

Günümüzde artık, kültürlerarası etkileşimin hızla geliştiği ve boyut değiştirdiği bu ortamda sanat temelinde kültürler arası diyalog büyük önem taşımaktadır. Avrupa Konseyi'nin (AK) 2005 yılında başlattığı **“Kültür, Yaratıcılık ve Gençlik”** temalı projede, üye ülkelerdeki okullarda sanat eğitiminin nasıl yürütüldüğü, profesyonel sanatçıların eğitime katılımı ve ek müfredat etkinlikleri incelenmiştir. Proje kapsamında, 1999 yılında Ken Robinson tarafından Avrupa'da sanat eğitimi üzerine **“Geleceğimiz İçin: Yaratıcılık, Kültür ve Eğitim”** adlı bir tarama çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, eğitim ile ilgili tüm ulusal politika bildirelerinin kültür boyutuna vurgu yapılmış, gençlerde yaratıcı ve sanatsal becerilerin desteklenmesinin önemine işaret edilmiştir. AK'nin, 2008 yılında yayımladığı **“Kültürlerarası Diyalog İçin Beyaz Kitap: Eşit Bireyler Olarak Onurlu Biçimde Bir Arada Yaşamak”** çalışması, kültürlerarası diyalogun, demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü gibi evrensel değerlerden bağımsız düşünülmemeyeceğini vurgular. Kültürlerarası eğitimde vurgulanan kültürel miras ve kültürel miras eğitimi için AK'nin hazırladığı **“Kültürel Mirasın Toplum için Değerine Dair Avrupa Konseyi Çerçeve Sözleşmesi”** (Faro Sözleşmesi) önemli bir referans belgesidir (IKSV,2014:41).

Uluslar arası platformda en aktif sivil toplum kuruluşlarından biri olan UNESCO, 1946 ve 1947 yıllarında düzenlediği konferanslarda, sanat eğitimi alanında uluslar arası düzeyde araştırmalar yapılmasının önemi ve gerekliliğine dair ilk kararları almıştır. 1948 yılında Dr. Herbert Read, sanat eğitimi konusunda çalışmak üzere Uzmanlar

Komitesi'nin başına getirilmiştir. “*Genel Eğitim Sistemi İçinde Görsel Sanatlar*”, UNESCO'nun 20 ülkeden katılımcı ile 1951 yılında gerçekleştirdiği, alandaki ilk görsel sanatlar kongresidir.<http://www.insea.org/insea/about> UNESCO'nun sanat eğitimi programının önemli yapıtaşlarından biri, 1996 yılında *Herkes İçin Eğitim Dünya Konferansı* ile UNESCO himayesinde ve Jacques Delors başkanlığında hazırlanan “*Öğrenme: Eğitimin İçerisindeki Hazine*” raporudur. Bu rapor, 21. yüzyılda okul sistemlerini güçlendirmek üzere reformun gerekliliğine ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde ilköğretim seviyesinde sanat aracılığıyla yaratıcılığı teşvik edecek bir eğitimin önemine vurgu yapar. UNESCO, temel prensipleri eşitlik ve adalet olan, herkes için özgür eğitimi savunan bir kurum olarak, farklı kültürlerin bireylerinin bir araya gelmesi, kültürel ve sosyal paylaşımında bulunmaları için organizasyonlar yapmaktadır.

Zamanla sanat eğitiminin de amaçları çeşitlilik kazanır. Daha geniş perspektifler oluşur. Amerika'da geliştirilen “**Owattona projesi**” sanatın yaşama geçirilmesi konusunda amaçları olan bir projedir. Sanatı yaşama geçirmek, sanatı müzelerden çıkarıp halka götürmek, toplumun bireyleri arasında ortak bir estetik yargı geliştirmeyi hedefler (Kırıçoğlu:2002: 22). “*Owattona Sanat projesi*” 1930'larda ABD'de merkezi hükümet tarafından desteklenmiş ve Minnesota'da gerçekleştirilmiştir. Camegie Derneğinin yürüttüğü Bu projenin hedefi, toplum üyelerinin estetik ilgilerine dayanan etkinlikleri yaratmaktır. İthal edilen avant-gard sergilerinden öte, bu proje “ev dekorasyonu, okul ve park yerlerini ağaçlandırmayı, ticari alanlarda ilginç görsel vitrin sergilerini öngörmüştür. Bu aslında sanat ilkelerini, daha zengin bir deneyim amacıyla günlük hayata uygulamak düşüncesiydi. Ne yazık ki bu proje 2. Dünya savaşının patlak vermesiyle kesintiye uğramış ve farklı durumlarda ve ortamlarda olabilecek bir etkiye hiçbir zaman ulaşamamıştır (Hurwitz,Day:1995:26).

NAEA (National Art Education Association), sanat eğitimcilerinin kendilerini geliştirmeleri ve ulusal görsel sanatlar eğitimi standartlarını uyum sağlamaları amacıyla her yıl **Sanat Eğitimcileri İçin Yaz Atölyesi Projesi** adı altında yaz kampları düzenlemektedir. Bu kamplarda; yaratıcılık, eleştirel düşünce, işbirliği ve iletişim gibi konularda kendini geliştirmiş, gerçek yaşam problemlerine özgün çözümler getirebilen yenilikçi girişimcilik vasıflarına sahip sanat eğitimcileri yetiştirmek hedeflenmiştir.

“**World Wild Color Wheel Project**” sanat eğitiminde önemli kabul edilen temel kavramlardan biri olan “renk çemberi” üzerinde durmaktadır. Öğrenciler projeye bireysel veya grup olarak, renk çemberi tasvirleri ile katılırlar. Daha sonra katılımcılar, projeye diğer ülkelerin katılan öğrencilerle çalışmalarını paylaşıyor, bilgi aktarımında bulunuyorlar. Çok çeşitli kültürlerden gelen öğrenciler, kültürel ve kişisel paylaşımlarla ilişkilerini geliştiriyorlar. Ortaklık edilen okulla iletişim süresi az olacağı için, üst sınıflarla katılıma uygun bir proje olmayabilir. Örneğin; eğer okul ilköğretim seviyesinde ise, yani ilk dört yıl (Amerikan eğitim sisteminde K-4 olarak ifade ediliyor) projeye katılabilecek en iyi seviye üçüncü sınıflar olacaktır, çünkü en az bir yıl daha okulda olacaklardır. Bir anlamda, diğer ortak okulla geçirilecek daha fazla zaman anlamına gelir. Partner okullar, aralarındaki paylaşımları video konferans veya *real – time* uygulamaları ile yapabilirler. Teknolojik altyapısı olmayan okullar ise, sunumlarını video kaydı yaparak e-mail yoluyla gönderebilir. Okul döneminde, enteraktif tahta, dijital projektörler ve video konferansı yapabilme teknoloji kullanımı arttır fakat gerekli değildir.

Bu projenin başlangıcı, Barbara Martinez’in yönetimindeki Monterey Amerikan okulunda, Mart 2013’de 3. ve 4. sınıflar arasında yapılmıştır. Yapılan projenin olumlu etkileri hemen fark edilmiştir. Renk çemberi konusunda öğrencilerin daha yaratıcı ve kaliteli işler yaptığı gözlemlenmiştir. Yapılan çalışmalara farklı kategorilerde ödüller verilerek motivasyon arttırılmıştır. Öğrenciler bugün, karmaşık, teknolojik açıdan gelişmiş, çeşitliliklerle dolu bir iletişim dünyasında yaşamaktadırlar. Bu dünyada okula gidiyorlar, bir gün bu dünyada çalışacaklar. Öğrencilerle evrensel toplum eğitimi verdikçe aslında kendi bölgesel varlığımızı güçlendiriyoruz. “World Wild Color Wheel Project” öğrencileri sanat ortakları ve teknoloji ile tanıştıran bu proje aynı zamanda onları, belki daha fazlasını da öğrenmeleri gereken dünya hakkında bilgilendiriyor (Harlow.2014:15).

3.2. Mesleki Sanat Eğitimi Organizasyonları

Sanat eğitiminin niteliğinin arttırılması için, toplumda farklı seviye ve alanlarda çalışan kurum kuruluş ve bireylerin işbirliği içinde çalışması faydalı olacaktır. Sanat Eğitimi ile ilgili yerel ve ulusal organizasyonlar genel itibari ile sanat eğitimi olanaklarını toplumda var olan her bireye eşit imkânlarla ulaştırmanın yollarını araştırmaktadır. Bölgesel kuruluşlar genelde kar amacı gütmeyen, bireye ve topluma hizmet amacıyla kurulan organizasyonlardır. Öğrenciyi sanat eğitimi ile buluşturmanın dışında, direkt sanat eğitimcilerinin etkileşimi ve gelişimini amaçlayan kurum ve kuruluşlar da vardır. Sanat eğitimcilerine yönelik kuruluşlar, ulusal ve uluslar arası platformlarda varlığını sürdürmektedir. Genellikle her yıl düzenlenen konferans veya sempozyumlar vasıtası ile üyeleri ve alanda yetkin ve etkili kişileri bir araya getirip, sanat eğitimi dünyasına dair bilgilerin güncelliğini sağlamak, yeni fikirler sunmak, uygulama alanında deneyim ve gözlem yapabilmek, üyeler arasında sosyal ve kültürel etkileşim sağlamak gibi özellikleri vardır.

Bu organizasyon ve dernekler; işbirliği ve bilgi ağı kurmak, kaliteli bir sanat eğitimi için bölgesel ve ulusal standartlar belirlemek, profesyonel gelişmeyi desteklemek gibi alanlarda varlıklarını sürdürürler. Uluslar arası organizasyonlar; sanat eğitimi araştırmalarının, oluşturulan bilgi ağlarının, yayınlanan dergilerin her yıl farklı bir ülkede düzenlenen konferanslarla paylaşımı sağlar. Yaşadığımız çağın özellikleri, gereklilikleri ve imkânları doğrultusunda eğitimin ve dolayısıyla sanat eğitiminin nasıl şekillenmesi gerektiği konusu bu organizasyonların çalışma alanlarındandır. Kullanılan yeni eğitim teknolojileri, yeni eğilimler, eğitimcilerin keşifleri bu tür organizasyonlarda tanıtılır. Sanat eğitiminin okul öğrencilerinden toplumdaki her bireyin hakkı olduğunu savunan bu tür organizasyonlar, bunun önemini vurgulamak ve amaçlarını sonuca ulaştırmak için faaliyetlerini yürütmektedirler. Yaptığımız araştırma kapsamında bu kuruluşların, sanat eğitimi alanında yürüttükleri farklı yaklaşımlar değerlendirilecektir.

Faaliyet alanı en geniş, en bilinen ve en etkinlerinden biri de **INSEA** (Uluslar arası Sanat Yoluyla Eğitim Birliği)'dir. UNESCO tarafından hiçbir devlet yapısına bağlı olmayan, bilim, kültür ve eğitime hizmet edecek bir organizasyon olarak kurulmuştur. Üyelerin işbirliği ile dünya genelinde bir iletişim platformu oluşturarak, sanat eğitimi hakkında uygulama, görüş ve yeniliklerin paylaşımı amaçlanmaktadır. Her sene yapılan

uluslar arası sempozyumlarla sanat eğitimcileri arasındaki etkileşim arttırılmaktadır. Aynı zamanda sanat eğitimcileri kendi ülke ve bölgelerini temsil ederek kültürel etkileşim de yaşamaktadırlar. INSEA, “International Journal of Educationthrough Art” adlı dergiyi yayınlamaktadırlar. Her sene yayınladıkları raporlarla, sanat eğitimi alanında belirlenen hedefleri açıklamakta, hedef öğrenci kazanımlarını belirlemektedirler. Ayrıca kültürlerarası etkileşim sağlayacak çeşitli projeler düzenlemektedirler. En son yapılan projelerden biri “Hammadde Projesi (Raw Material Project)” dir.

Amerikan Ulusal Sanat Eğitimi Derneği (NAEA: National Art Education Associate) her sene bir eyalette düzenlenen konferanslar, sanat eğitimcileri için sanat eğitimi prensipleri, standartları, yol haritası gibi öğretmenlere yardımcı olacak yönlendiriciler üretmektedir. Konferans kapsamında uygulama çalışmaları, workshoplar, sergiler, ürün fuarları, müze gezileri, farklı eyaletlerden gelen eğitimci, akademisyen ve öğrenciler ile kültürel ve deneysel etkileşim kurulmaktadır. Etkinlikler sonunda yapılan yıllık raporlarla üyelere yapılan çalışmaların amaç, aşama ve özetleri sunulmaktadır.

Düzenledikleri toplantılar, alanda uzman kişilerden oluşan üyeleri ile aldıkları kararlarla, 21.yy’a ayak uydurmak için öğrenci ve öğretmenlerin hangi alanlarda kapasitelerini ve bilgi birikimlerini geliştirmeleri gerektiği konusunda yönlendirici faaliyetler yürütmektedir. Görsel sanatlar eğitiminde fikir alışverişini, işbirliğini teşvik ederek, yapılan toplantılardan elde edilen yayınlarla alan açısından değerli kaynaklar oluşmaktadır. Akademisyenler, uzmanlar, eğitimciler ve sanat eğitimi ile ilgilenen diğer insanların katılımı ile oluşturulan bu bilgi ağı gelecek nesillerin de faydalanacağı bilgi altyapısı oluşturmaktadır. (NAEA) Ulusal Sanat Eğitimi Birliği’nin sanat eğitimciliği ve sanat eğitimi hakkında belirledikleri standartlar; her gencin ve her çocuğun eşit şekilde nasıl sanat eğitiminden faydalanabileceği konusunda yol göstermektedir. bu standartlar, ABD ulusal eğitim sistemi ile entegre gitmekle beraber, her eyaletin her bölgenin ve ya okul kendi özellikleri, gereksinimleri ve istekleri doğrultusunda ana hedeften uzaklaşmadan şekil alabilmektedir. Ayrıca, öncelikli hedefi/görevi olarak eğitimde sanat programlarının geliştirilmesi hedefini belirlemiştir. Aslında bu standartlar uluslararası anlamda diğer ülke ve kültürlerle de uyum sağlayabilir. Burada dikkat edilmesi gereken,

hedef öğrenci grubunun ait olduğu toplumu, kültürü ve bireysel özellikleri iyi analiz edip, ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirmektir (NAEA-National Art Education Association-Standard for Art Teacher Preparation,2009:22).

(NAEA) Ulusal Sanat Eğitimi Birliği 2011-2014 **Stratejik planı** için, 2010’da stratejik planlama sürecinin başlatıldığı NAEA toplantısında; tasarım -düşünce modeli kullanılarak dünya genelinden NAEA üyeleri birliğinin ve görsel sanatlar eğitimi alanının geleceği için fikirler, yazı, sanat uygulamaları ve tartışma yoluyla dile getirildi.“Strategic Planning Studio” (Strateji Planlama Atölyesi) tarafından bir araya getirilen bilgiler “Discovery Team”(Keşif Takımı) tarafından analiz edildi ve her bölümü ve bölgeyi temsil eden NAEA temsilcileri tarafından gözden geçirilen bir raporda derlendi. Bu süreçte ortaya konan fikirlerle, bu yeni misyon, vizyon ve stratejik amaçlar şekillendi. Bu amaçlar; Örgütsel Hareketlilik, Advocacy (Savunma), Learning (Öğrenme), ResearchAnd Knowledge (Araştırma Ve Bilgi) ve Community (Toplum) başlıkları altında toplanmıştır.

Ulusal sanat eğitimi birliğinin misyonu; insan potansiyelini gerçekleştirmek ve evrensel anlayışa ulaştırmak için görsel sanatlar eğitimini geliştirmek; vizyonu ise, bütün yaş aralıklarındaki öğrencilerin, sanat eğitimi almış öğretmenler tarafından verilen kapsamlı, dengeli ve dizgisel sanat eğitiminden faydalanmasıdır. Sanat eğitimcileri; ön hazırlık, devam eden profesyonel gelişim, pedagoji ve alan araştırmalarında mükemmel etik ve kesin standartlarını bir araya getirir. Ulusal, devlet ve bölgesel standartları aşan okul temel görsel sanatlar eğitimi, sanat müzeleri ve diğer toplumsal kaynaklara ulaşarak geliştirilir. Toplum ve insan deneyimini zenginleştiren görsel sanatların gücünün dünya genelinde takdir görmesi ve tanınması amaçlanır.

NAEA- Ulusal Temel Sanat Standartlarının temel amacı bütün öğrenciler için istenilen eğitimi tanımlamak ve bu eğitimin verileceği sistemdeki gelişmeleri yönlendirmektir. Böylece standartlar her alandaki gelenekleri, süreçleri ve merkezi kavramları bir araya getirir ve okullarda var olan bu istekleri ifade eder.

Amerikan Ulusal Eğitim Standartları 1994’de tamamlandı ve aynı yıl “Goals 2000: Educate America Act: Amerika Eğitim Hareketi” ile başlamıştır. 1994 yılındaki

standartlar 4. 8. ve 12.sınıf öğrencileri açısından beklendiler içeriyordu. Standartların amacından şu şekilde bahsediliyordu;

Standartlar iki temel sebepten dolayı çok önemlidir; ilki sanatsal üretim ve ifade hakkında vasıflı değerlendirmeler yapmak için entelektüel yetenekleri içeren, sanatta sağlanması gereken iyi eğitimin nasıl olması gerektiğini keşfetmeye yarar; ikincisi devlet ve okul bölgeleri standartlara adapte olduğunda, özenli olmak için dikkate alır, iyi niyetle bilgilendirilirler. Kaliteli bir müfredat, eğitim ve değerlendirme için, sanatta iyi tasarlanmış programlar ve iyi tasarlanmış standartlar önemli rol oynar.

Gelişim Standartları süreci için üç amaç vardı;

1- Standartların, hem Amerika'da hem uluslar arası düzeyde eğitimdeki en iyi fikirleri yansıtmasını sağlamak.

2- Öğrenme ve öğretme alanında en iyi bilgileri sağladığından emin olmak.

3- Ve bunların geniş tabanlı, açık bir süreç olarak geliştirilmelerini sağlamak.

Standartlar çocukların ne bilmeleri ve ne yapabilmeleri gerektiğini anlatır. Sonuçta “Ulusumuzun modern ekonomide üretici olarak var olması, ileriye dönük öğrenmesi ve sorumlu bir vatandaş olabilmesi için her öğrenci zihnini nasıl en iyi şekilde kullanabileceğini öğrenmeli” ifadeleri yer alıyordu. Standart belirleme süreci hakkında “İki noktayı zihnimize tutmamız gerek: öğrencilerin başarıyla ulaştığı dereceler, standartlar daha yüksek beklentileri desteklemek için geliştirilmek zorunda kalacak. Aynı zamanda her bir sanat disiplini maddesi sabit kalacak olsa da teknoloji, yeni kültürel eğilimler ve eğitimsel gelişmelerin yarattığı değişiklik, standartlarda değişikliğe gidilmesini gerektirecek. Güncel ve etkili kalınmak isteniyorsa standartların zindeliği korunmalıdır” şeklinde ifadeler kullanılmıştır (<http://daniela-reimann.de/media-arts-education/>).

Genel perspektiften bakıldığında sanat eğitiminde kurumsallaşma; eğitimcilere, akademisyenlere, öğrencilere ve uzmanlara ortak bir bilgi havuzundan faydalanma fırsatı sunmaktadır. Yapılan konferanslar, yayınlar, organizasyonlar, forumlar; tutarlı ve kapsamlı bilgi kaynağı sağlamayı, iyi yetişmiş bireyler için iyi yetişmiş ve donanımlı sanat eğitimcilerini desteklemeyi, yaratıcı kapasitelerini geliştirmeyi misyonları olarak

kabul etmektedirler. Profesyonel kuruluşların yanı sıra, kişiler tarafından kurulan, online olarak iletişim kurulabilecek, konferansların enteraktif ortamda yapıldığı, aynı şekilde yayınların da online olarak ulaşılabildiği sanal kuruluşlar da mevcuttur. Bunlardan biri de “www.theartofed.com” internet sitesidir. “*The Art of Education*” Eğitimin Sanatı adlı site bir sanat eğitimcisi tarafından ticari amacı olmadan kurulan sanat eğitimcileri arasında bağlantı kurmak, merak ettikleri, çözmeye çalıştıkları konulara birlikte cevap bulmak için açtığı bir platformdur.

İngiltere’de, 1940’larda kurulan **Art Council England**, sanat aktiviteleri, müzeler ve kütüphaneler üzerinden sanatı desteklemekte, birçok insanı bir araya getirmektedir. Düzenledikleri organizasyonlar ve projelerle genç ve yetişkinlere sanat eğitimine ulaşma imkânı sağlamaktadırlar(<http://www.artscouncil.org.uk/what-we-do/mission/>)(Çevrimiçi 11.12.2015). Access Art (Sharing Visual Art Inspiration) yine İngiltere’de bulunan, sanat eğitimcilerine, sanatçılara hizmet eden bir organizasyondur. Sanat eğitimcileri için müfredat plan örnekleri, sanatçılar için çalışma alanı ve müzelerle işbirliği sağlama, diğer sanatçılarla ortak çalışmalar yapma fırsatı, birlikte çalışma gibi hizmetleri üyelerine sunmaktadır (<http://www.accessart.org.uk/inspirational-visual-arts-resources/>)(Çevrimiçi 11.12.2015). Bunun yanı sıra NAFAE(National Association of Fine Art Education) ve RA(Royal Academy of Arts) da sanat eğitimini ulaşılabilir kılma ve olanakları geliştirme konusunda hizmet veren organizasyonlardandır.

Ulusal Çocuk Sanat Derneği (**International Child Art Foundation**)1999’dan beri her yıl Amerika’da uluslar arası düzeyde “*World Children’s Festival*” “*Dünya Çocuk Festivali*” adı altında bir festival düzenleyerek dünya çocuklarını sanat kavramı çatısı altında bir araya getirmektedir. Dünyanın en saygın çocuk sanat etkinliklerinden biri olan festival, dünya çocuklarının farklı kültürlerden yaşlılarıyla sanatsal aktiviteler aracılığı ile iletişim kurma imkânı sağlanmaktadır. Bu tarz projelerin, festivallerin genel amacı “yaratıcılık” kavramına vurgu yapmaktır.

1981’de Florida/ Tallahassee’de kurulan “Engelliler için ulusal sanat komitesi” John F. Kennedy Performans Sanatları merkezinde, “ **Florida Arts for the Handicapped Program**” adıyla eğitime başlamıştır. İsmi “Florida çok özel sanat departmanı” -(Very

Special Art Florida) olarak değişmiş ve faaliyetlerine devam etmiştir. Engelli bireylerin kültürel ve eğitimsel deneyimlere ulaşması açısından destek olan, ticari amaç gütmeyen bir kurumdur. Kurumun vizyonu; sanatın evrensel olarak herkes tarafından ulaşılabilir olduğu bir dünya yaratmaktır. VSA Florida; her engelli bireyin özelliklerine uygun sanat eğitimine ulaşmayı hak ettiğini ve okullardaki tüm sanat eğitimcilerinin bu eğitimi verebilecek şekilde donatılması gerektiğini savunur. Engelli bireyler, toplumda sürdürülen bütün faaliyet ve aktivitelere ulaşabilmeli, karayerini sanat alanında sürdürmek isteyen her engelli birey bu yolda rahatça ilerleyebilmelidir. Fiziksel ve sistemsel konular bu sürece engel teşkil etmeyecek şekilde konumlandırılmalıdır (<http://vsafll.org/about-us>).

Ülkemizdeki sanat eğitimi birliklerinin en bilineni ise Görsel Sanatlar Eğitimcileri Derneği'dir. **GÖRSED**'in amacı, görsel sanatlar ve tasarım eğitimi alanlarında yaşanan gelişmeleri araştırmak ve görsel sanat öğretmenlerine duyurmak; bilimsel yayınlar yapmak, toplantılar düzenlemek; uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmaktır. Bunun yanı sıra görsel sanatlar öğretmenleri arasında dayanışma ve iletişimi sağlamayı amaç edinmiştir. Ayrıca sanatçı, sanat öğretmenleri ve araştırmacılara bilgi ve deneyimlerini paylaşmaları için yardımcı olmak; bireylerin yaşadıkları çevreye, kültüre, sanata, tarihi eserlere ve çağdaş sanat eserlerine, sanatçı ve sanat öğretmenlerine saygılı, sanatsal yeti, yetenek ve yaratıcılıkları, estetik değer yargıları ve beğenileri gelişmiş kişiler olarak eğitilmesi konusunda görsel sanatlar öğretmenlerine destek olmaktadır. Toplumu görsel sanatlar ve tasarım eğitiminin amacı gerekliliği ve işlevi konusunda bilinçlendirir (GÖRSED,http://www.gorsed.org.tr/tr/?page_id=531).

2.3. Müzeler Ve Sanat Eğitimi

Schommer'in tanımına göre müze; "halkın zevki ve eğitimi için türlü nesne koleksiyonlarını, tarih, bilim ve teknik bakımından ve türlü araçlarla korumak, incelemek, değerlendirmek ve asıl bunları sergilemek amacıyla kurulmuş, devamlı bir kurumdur". 19. Ve 20. Yüzyılda sanatsal ve kültürel eserleri koruma ve tanıtma amacıyla var olan müzeler, 21.yüzyıla yaklaştıkça UNESCO ve ICOM gibi müze

eğitimi kurumları sayesinde daha profesyonel, daha bilimsel bir yapıya kavuşmuştur. Müzelerin tarihsel, kültürel ve sanatsal işlevlerinin yanında günümüz çağdaş eğitim sisteminde eğitsel işlevlerinden de faydalanılmaktadır. Müzeler için “duvarsız sınıf” tabiri de kullanılmaktadır. Sosyal ve kültürel gelişimin bir parçası olan müzeler yaptıkları faaliyetlerle çocukların sosyal, duygusal, zihinsel, bedensel, dil gelişim ve becerilerine katkıda bulunmayı, hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını geliştirmeyi hedeflemektedir. Sanat eğitimi uygulamalarında, müze ile ilişkiler, müze ziyareti konseptinden çıkmış, müzelerin kendi bünyelerinde oluşturdukları eğitim birimleri tarafından düzenlenen programlara dönüşmüştür. Eğitim bilimlerindeki yeni yaklaşımlarla, müze eğitimindeki yaklaşımların benzerlik gösterdiği için, müzelerdeki eğitim programları, okullarda yürütülen müfredatı temel alarak oluşturulur. Müzeler eğitim özelliği açısından değerlendirildiğinde sonuçlar şu şekildedir;

“· Çocuklar bilgilerini geliştirme yollarını öğrenir ve bu bilgilerini kitap bilgileriyle karşılaştırma alışkanlığı kazanırlar.

· Çocuklar kitaplarda okudukları tarihsel dönemlerde kullanılan yaşam nesnelерinin gerçeklerini görme olanağı bulurlar.

· Tarihsel olaylar ve o dönemin yaşam nesneleri arasında ilişki kurmaya çalışırlar. Bu durum onların doğru tarih bilinci edinmelerine yardımcı olur.

· Müzede bulunan nesnelерle günümüzdeki nesnelер arasındaki farklılıkları ve benzerlilikleri düşüncelerinde karşılaştırırlar.

· Çocuklar gözlem, mantık, yaratıcılık, hayal gücü ve beğeni duygusunu geliştirirler.

· Estetik beğenilerini geliştirirler.

· Yaratıcı düşünmeyi öğrenirler· Müze çocuklara gelişimin ve değişimin kaçınılmaz olduğunu gösterir.

· Olayları bütün boyutlarıyla düşünebilmeyi ve değerlendirebilmeyi (çok boyutlu düşünmeyi) öğretir (Abacı, 2005).

· Bunların yanı sıra çocuklar farklı kültürleri tanırlar.

· Sahip oldukları kültürel değerleri koruma bilinci edinirler.”
(Önder, Abacı, Kamaraj, 2009:4).

UNICEF, Kültür Bakanlığı, Ankara Üniversitesi işbirliğiyle 2010-2011 yılları arasında sürdürölen MDGF “Müze Eğitimi Projesi” kapsamında, Kars ve Erzurum Arkeoloji

Müzeleri içinde Çocuk Müze Odaları açılmış, akran eğitimi yoluyla müzelerde eğitimler düzenlenmiş ve 40 müze akran eğitimcisi 500 kadar gencin müze eğitimini yürütmüştür. Proje kapsamında Müze Eğitim Modülleri hazırlanmış ve çoğaltılmıştır. Müze Dostluk Treni ise İstanbul'dan Kars'a 17-23 Nisan tarihlerinde büyük bir şenlikle ulaşmıştır. Yol boyunca akran müze eğitimcisi, müze, drama ve sanat eğitimi ağırlıklı etkileyici yaşantılar geçirdiklerini belirtmişlerdir. Çorum Arkeoloji Müzesi'nde de 2011 yılı sonlarında ziyaretçilerin yatılı olarak da kalabilecekleri bir Müze Eğitim Merkezi açılmış ve uygulamalara başlanmıştır (MDGF Proje Raporu, 2011) (Aktaran: Ayşe OKVURAN,2012:173).

İngiltere'deki "**British Museum**", içinde bulunduğumuz dijital çağda hayatımızın bir parçası haline gelen elektronik iletişim aletlerini de müzede eğitim programlarında değerlendirmiştir. British Museum ile işbirliği içinde olan, Samsung firmasının "Digital Discovery Center" birimiyle destekleyici olduğu çalışmada, farklı yaş grupları için farklı projeler bulunmakta. Örneğin; okullarla işbirliği içinde çalışan müze, Atina'daki Parthenon Gallery'yi öğrencilere tanıtmak, M.Ö. 5.yüzyılda o bölgede nasıl yaşandığını, eski tapınakları anlatmak amacıyla bir proje başlatmıştır. Müze tarafından sağlanan tabletler aracılığıyla özel tasarlanmış oyunlarla eğitici bir aktivite sürdürülmektedir. Bunun yanı sıra öğrenciler, "Clothes from Around the World" projesiyle, dünyanın farklı bölgelerinden geleneksel kıyafetleri tanıyorlar. Kıyafetlerin neden bölgeye ve iklime göre değiştiğini öğreniyorlar. Kıyafetleri deneyerek, fotoğraflar çekiyor ve bu fotoğrafları enteraktif ortamda paylaşabiliyorlar. Yine bu projede sanat ile ilgili farklı konularda da kamera, laptop, tablet gibi araçlar kullanılarak eğitim yapılmakta, fotoğraf ve video çekimleri gerçekleştirilerek enteraktif ortamda sunumlar hazırlanmaktadır. Hazırlanan sunumlar sınıf ortamında izlenmekte ve değerlendirmeler yapılmaktadır.

California'daki (ABD) Oakland Müzesi "müze eğitim paketi" adı altında değişik bir çalışma yürütmektedir. Okullara ufak bir ücret karşılığında bir valiz içinde dia, malzeme ve videobantları göndererek, örneğin bir seramiğin nasıl yapıldığını öğrencilerin tüm aşamalarıyla görmelerini sağlamaktadır. Çocuğun tarihi ve sanatı anlamasını kolaylaştıracak her türlü görsel ve yazılı ek bilgi sunulur (Artut, 2001, s.92).

Yosemite bölgesindeki sanat eserlerinden kaya üzeri resim-yazılarına kadar, bu çalışmalara esin kaynağı olmuş California'nın doğal güzellikleri ve hammaddelerini keşfetmeleri için öğrencilerle bir atölye çalışması uygulanmıştır. “Ash! (Art, Science&History!): Making Art FromThe Land” adlı atölye çalışmasında öğrenciler, organik malzemelerle el-yapımı çalışmalar üretmişlerdir. Burada amaç, yaşadıkları bölgenin hem sanat tarihsel hem de coğrafi özelliklerini tanıtmaktır. Çalışma öncesi ve sonrasında 30 dakikalık bir müze gezisi yapılmaktadır. (http://museumca.org/files/OMCA%20SPG%202015-2016_FINAL.pdf).

Ülkemizdeki müze eğitimi çalışmalarına örnek verecek olursak, **Rahmi Koç Müzesi**'nden bahsedebiliriz. Rahmi Koç müzesi, maddi veya coğrafi sebeplerle müzeye ulaşma imkânı olmayan öğrencileri düşünerek, 2002 yılı itibari ile sürdürdükleri, “*Müzebüs*” adını verdikleri Gezici Müze Projesi düzenlemiştir. Amaç, çocuklara müzenin sunduğu imkânları tattırmak, farklı ve yaratıcı araç ve yöntemlerle eğitim alma şansını vermektir. “Eğer öğrenciler müzeye gelemeyeceklerse, biz de müzeyi onlara götürürüz!” diyerek, Türkiye'nin birçok bölgesine gitmişlerdir. Hem, müzeciliği, müzelerin koleksiyonlarının çapını ve kalitesini tanıyan çocuklar, hem de başka bir dünyanın kapılarını aralayarak, eğitim hayatı sırasında hafızalarında yer edecek bir derse katılacaklar. Müzenin bu proje ile hedeflediklerinden biri de; çocukların ufkunun genişlemesi ve potansiyellerinin ortaya çıkmasına yardım edebilmektir. Bunun yanı sıra 4-14 yaş aralığındaki çocuklar için “*hafta sonu eğitim atölyesi*” kapsamında eğitim verilmektedir. Bu atölye eğitiminin amacı; yaptırılan faaliyetlerle, çocukların sosyal, duygusal, zihinsel, bedensel, dil gelişim ve becerilerine katkıda bulunmak, hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını geliştirmektir. Bu atölyeler tasarım, mutfak, boyama, bitki, sinema, matematik, enerji, denizcilik, biyoloji, astronomi, heykel, kukla, drama vb. eğitime katılan çocukların yaş gruplarına göre yeni arkadaşlar edinerek iletişim ve sosyal becerilerini geliştirebilme olanağının yanı sıra yaparak- yaşayarak öğrenebilme imkânı sunulmaktadır(<http://www.rmk-museum.org.tr/en/index.htm>).

A.B.D./Illinois'in Şikago kentinde bulunan **Chicago Çağdaş Sanatlar Müzesi (Museum Of Contemporary art Chicago)** çeşitli müze eğitimi programları yürütmektedir. Bunlardan biri de gençlerle işbirliği içinde proje hazırladıkları bir

programdır. Şikago’da yaşayan, 25 meraklı ve yaratıcı gençten oluşan TCA(Teen Creative Agency) yani Yaratıcı Gençler Ajansı üyelerinin, her cumartesi günü, projeler üzerinde çalışmak için, müze çalışanları, sanatçılar ve diğer gençlerle bir araya gelirler. Projenin amacı; MCA’da gençler için, fikir atölyesi, laboratuvar ve performans alanı oluşturmaktır. Burada yapılmak istenen, TCA grubunun diğer insanlarla Çağdaş Sanatlar müzesi vasıtasıyla bir araya gelip sanat hakkında teknik ve teorik olarak fikir üretmek ve katılımcılarla paylaşmaktır. Müzenin başlattığı bu proje, gençleri, toplumsal liderlik konusunda cesaretlendirmeyi, toplum önünde konuşma yapabilmelerini, iletişim becerilerini geliştirmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. TCA üyesi olarak, katılımcıların her cumartesi günü yapılan toplantılara gelmeleri ve program yürütücüleri ile iletişim kurmaları gerekmektedir. Toplamda iki yıl süren bu projeye katılanlar, her 5 aylık sezon için programla olan bağlantılarını yapılandırır. Her beş aylık sezonun başında projeye olan taahhüt yenilenir. Her beş aylık dönem boyunca program çalışanları katılımcılarla bir araya gelerek, onların başta belirlediklere hedefe doğru gidişatlarında geri dönütler sunarlar ve hedefe doğru götüreceği program grafiği tavsiyelerinde bulunurlar. Her beş aylık sezonda özel bir tema ve üyelerin çalışacakları bir proje belirlenir. Projeler; müzikten yazıya, görsel sanatlardan tiyatroya ya da dansa bir çok alanı kapsamaktadır.

Gençlerin aktif olarak rol aldığı bir proje olan “21 Minus” Chicago Modern Sanatlar Müzesine uygulanmaktadır. Chicago gençleri tarafından tasarlanan ve MCA’nın Genç Yaratıcı Ajansı tarafından sunulan 21 Minus, gençlerin yaratıcılıklarını ve heveslerini gösterdikleri, MCS’nın her yıl düzenlediği sergidir. Workshoplar performanslar, sanatsal enstalasyonlar ve sanatsal girişimlerden oluşan organizasyon bu gençler tarafından yapılmaktadır. Bu projenin amacı geleceğin sanatçı ve kültür üreticilerini keşfetmektir.

Bu müzenin öğretmenlere özel eğitim programları vardır. Bu programlar mesleki açıdan öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri, eğitim verdikleri kurumlardaki öğretici performanslarını arttırmaları, öğrencilerini sanat dünyasındaki yeniliklerden haberdar etmeleri için faydalı olacak eğitimler için faydalı olması amacıyla tasarlanmıştır. Öğretmenler bu eğitimlerle, öğrencilerinin şehrin kültür kaynakları ile buluşmasını

sağlaması yanında, sanat objeleri ile araştırma tabanlı karşılaşmalar aracılığıyla çağdaş sanat ile ilgilenmelerini sağlayabilirler

Öğretmen Enstitüsü (The Teacher Institute). M.C.A. (Museum of Contemporary Art)'nın öğretmenler için, en önemli en kapsamlı mesleki gelişim programıdır. Bir yıl boyunca katıldıkları bu program, öğretmenlere kendi çağdaş, yaratıcı ve yenilikçi müfredatlarını oluşturmada geliştirmelerini sağlıyor. Eğitimci salonları, MCA'da sanat eğitimcilerinin güncel sanat, eğitim ve öğretim alanlarında neler geliştiğini konuştukları, meslektaşların buluştukları, sanat eğitimi alanında yenilikler hakkında sunumların yapıldığı bir platformdur. Müfredat Eleştirisi, çağdaş sanat ve eğitim fikirlerini bir araya getiren, yeni ve yaratıcı bir forumdur. . Sanat Eğitimi müfredatları hakkında yeni yapıların keşfedildiği, araştırma ve yeniliğin ruhunu benimseyen çalışmaları olan eğitimcilerle buluşma noktasıdır. 8 konuşmacının sunum yaptığı programda, her sunum 7 dakikalık slayt eşiğindeki sunumlardan oluşuyor (<http://www2.mcachicago.org/event/showcasing-creative-practice-curriculum-slam-educator-salon/>).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SANAT EĞİTİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR

Sanat Eğitimi alanındaki gelişmeler, ulusların ekonomik, sosyal, kültürel koşullarıyla paralel ilerlemektedir. Bu sayede dünyanın her yerinde alandaki gelişmeler eşit hızda gerçekleşirse de, batılı ülkelerin endüstri, teknoloji ve iletişim gibi alanlardaki hızlı yükselişleriyle evrensel kültür iletişiminde önde olmalarını sağlamış görünmektedir. Sanat Eğitimi alanındaki yeniliklerin öncüsü bu yüzden genellikle batılı ülkeler olmaktadır. Amaç, içerik ve yöntemsel olarak farklılıklar gözükse de genel sanat eğitimi yaklaşımlarında uluslar arası bir beraberlik gözlenebilir. Sanat eğitimi diğer eğitim alanlarından farklı olarak kendi özellikleri bakımından farklı öğretim yöntemlerine ihtiyaç duyar. Bunun sebebi sanat alanının çoğunlukla kültürel, sosyal, psikolojik olarak bireysel özelliklere göre düzenlenmesi gereken bir eğitim biçimi olmasındandır. Hâlihazırda sürdürülen sanat eğitimi programları; çocuğun aktif, yaratıcı, üretken, algısı yüksek, analiz yapabilen bireyler olmasını hedeflemekte ve bireyden de bunu beklemektedir.

Son yıllarda ise psikoloji bulgularına dayanarak her çocuğun ruhsal yapı türüne göre bir eğitimin gerekliliği ortaya çıkmış ve zamanla yeni görüşlerin de öne sürülmesiyle bugünkü aşamalara ulaşabilmiştir (San, 1985).“Sanat eğitimi yöntemi içinde öğretim programı hazırlama, çalışma alanlarını düzenleme, çalışmaların sürekliliğini sağlama ve değerlendirme yer alır. Bu öğretmen ve öğrenci birlikteliği içinde yürütülen, düşünsel, duygusal, görsel bedensel katılımın yer aldığı bir etkinlikler sürecidir. Bu etkinlikler sonucunda çocuğun kimi bilgi ve deneyimleri kalıcı olarak öğrenmesi beklenir”(Kırıçoğlu,2002:10).

Küreselleşmeyle birlikte, hem coğrafi yönden hem bilişsel yönden, dijital iletişim sayesinde sınırlar silinmeye başlamıştır. İnsanlar, devletler, kurumlar, arasındaki etkileşim gün geçtikçe hem kolaylaşmakta hem de güçlenmektedir. Bu noktada hayatımızda farklı ihtiyaçlar doğmaktadır. İhtiyaçlarımıza göre hayatımızı

şekillendirmek bize yeni düşünce sistemleri ve algı kalıplarıyla tanışma imkânı sunar. Toplumsal bütünlüğün bir parçası olan düşünce sistemlerinin bir ürünü olan eğitim alanında da gelişmeler yaşanmaktadır. Eğitim bilimleri alanındaki gelişmeler, sanat eğitimini de etkilemiştir. Öne çıkan konular; bilişsel eğitim, bağlantılı sanat eğitimi müfredatı, geleneksel konuların sentezlenmesi, estetik eğitim, bireyin karakter eğitimi, kariyer eğitimi, davranışsal hedefler.

4.1. Yeni Yöntem Ve Yaklaşımlar

Yöntem; bir konu alanının öğretiminde, öğretimin istenen, hedeflenen sonuca ulaşmasında izlenecek yoldur. Yine yöntem “ne öğretiyorum?” ve “ne öğreniyorlar?” soruları arasında yer alan “nasıl öğretiyorum?” sorusuna yanıt arar (Kırıçoğlu,2009:99).

Sanat eğitiminde; amaç, yöntem ve metotlar; içinde bulunulan dönem, dönem özellikleri, dönemin gereklilikleri, bireyden beklentileri ile paralel olarak değişebilmektedir. Dünyada bu değişimi etkileyen faktörlerin neler olduğunu bilmek, ülkemizdeki sanat eğitimi sistemi için neler yapılabileceğini görmemizi sağlayacaktır. Daha ziyade batı ülkelerinin(Amerika ve Avrupa) öncülüğünde oluşan sanat eğitimi eğilimleri ve akımları diğer ülkeler tarafından, ya olduğu gibi alınıp uygulanmakta ve ya her ülke kendi kültürel özelliklerine göre bütünleştirerek kullanmaktadır. Sanat eğitimi alanında, öğrencilerimize verdiğimiz eğitimi evrensel standartlarda sürdürmek durumunda olduğumuz bir gerçektir. Günümüzde toplumsal, sosyal, ekonomik ve teknolojik ilerleme, gelişme ve değişimler sanat eğitimi alanını da etkilediği için, sonuçta değişik yaklaşımlar ortaya çıkmıştır sadece bu gelişmelerin etkisiyle de değil, artık bireyin daha çok önemli olduğu bu çağda, bireysel olarak dahi eğitimin içeriği şekillenebilmektedir. Bu noktada, yeni keşifler, farklı bakış açıları ve yeni vizyonlarla karşılaşabiliriz.

“Her ülkenin öğretim programı o ülkenin eğitim görüşünü, kültür ve eğitim politikasını, eğitimden beklentilerini yansıtır. Program içerikleri ise bu görüşler, politikalar ve amaçlar doğrultusunda saptanır. Sanat ve estetik deneyime yönelik düşünme ve

uygulama alanları ışığında görsel sanatlar eğitiminin içeriğinin genel çerçevesi “bilgi ve anlama”, “araştırma, düşünme ve tasarlama”, “uygulama ve ürün ortaya koyma” ve de “değerlendirme” davranışlarına göre çizilebilir” (Kırıçoğlu:2009:89).Şu anda mevcut olan sosyal ağların, bilgi paylaşım platformlarının ve ortaklıklara, iletişime, bilgi paylaşımına olanak tanıyan diğer dijital teknolojilerin çoğalmasıyla bilgi kavramı değişirken, bilginin yayılması ve doğası hakkındaki tartışmalar akademi ortamında eşzamanlı sürmektedir (Brandy,2007:4).

Her gün gelişen teknoloji en çok çocukları etkilemektedir. Algılama, öğrenme, ezberleme ve adapte olma konularında henüz bilişsel anlamda yıpranmamış oldukları için onların etkileşimleri yetişkinlerden daha güçlüdür. Teknoloji ile sonradan tanışan biri ile teknolojinin içine doğan biri için şartlar hiçbir zaman aynı değildir. Bu bağlamda ilgi çekici ve ilgiyi ayakta tutan bir yönü olması sebebiyle “öğretim programları, içine biçimi ve içeriği ile yeni teknolojileri almak zorundadır. Bu yolla öğrenci, bunları eleştirmeli, çözümlmeli ve bilgisayar teknolojisini kullanarak yeni yaratımlar oluşturmalıdır. Yeni teknolojilerin etkileşimli erişim ağı içindeki gücü günümüzde öğrenciye inanılmaz olanaklar sunar. Öğrenci bu yolla bilgiye çok çabuk ve kolay ulaşabileceği gibi, tasarım yapma ve deneyim olanağı bulur. Bütün bu nedenlerle yeni teknolojilere sanat eğitiminde yer vermek kaçınılmazdır (Kırıçoğlu,2009:96).

4.1.1. Önceden Yerleştirme Programı (Advanced Placement Program)

Advanced Placement Program, ortaokuldan, üniversiteye kadar eğitimsel davranışlar konusunda bir işbirliği programıdır. 1955’de başladığından beri lise öğrencileri için üniversite seviyesinde sanat eğitimi olanakları sağlayarak, bir sonraki eğitim basamağına onları hazırlayacak fırsatlar sunar. Sadece üniversite seviyesinde eğitim almazlar aynı zamanda aldıkları bu eğitim ders kredisi olarak üniversite sistemlerinde de kabul görür.

Programın başarısı, öğrencilerin iş birliği içinde çalışarak motive edilmesi, özel eğitimciler ve okulun destekleri sayesinde oluşur. Programa katılarak, ortaokullar

üniversite eğitiminin ilk yılına eşdeğer nitelikte bir eğitim almış olurlar. Dünya genelinde 110.000'den fazla öğretmen liselerde AP kurslarını yürütüyor. Bu program onların profesyonel gelişim workshopları ve yaz okulları katılımlarıyla güçleniyor. Her yıl düzenlenen AP konferanslarında Amerika genelinden binlerce AP eğitimcisi ve üniversite AP sınavlarını değerlendirmek için ayrıntılı yönergeleri kullanmaktadır (Graham,2009:201).

Program 20 alanda toplam 35 ders içeriği sunar. Amerika'daki okulların yaklaşık %60'ı bu program kullanmaktadır. 2005 yılında dünya genelinde 2,1 milyon AP sınavı uygulanmıştır. Dünya genelinde 60.000'den fazla eğitimci workshoplara ve profesyonel gelişim eğitimlerine katılmıştır. Çok sayıda aile, öğrenci, öğretmen ve okulun AP Programını eğitim modeli olarak kullanması şaşırtıcı değildir. AP Atölye sanatı çalışmaları lise seviyesindeki öğrenciler ve sanat eğitimi ile ciddi anlamda ilgilenen çok sayıda öğrenci için geniş fırsatlar sunar. Bu program lise seviyesindeki öğrencilerin, akademik olarak üniversite seviyesinde eğitim olanaklarıyla tanıştırılmasını esas alır. 1950'lerde ortaya çıkan program Amerika ile sınırlı kalmamış, dünya geneline yayılmıştır. Okulların önerisiyle AP kursları 19 disiplinde 35 alanda gelişmiştir. Çeşitli atölye çalışma yöntemleri konusunda öğrencileri cesaretlendirmeyi, kendi sınırlarını ve yeteneklerini keşfetmelerini sağlamayı amaçlar. Program, öğrencilere, akademisyenlere ve toplumlara, ilk elden, global toplumlarda öğrencilerin akademik olarak nasıl yarışabileceğini, karşılaştırılabileceğini görme fırsatı verir. Çeşitli aşamalardan oluşan portfolyo oluşturma ve değerlendirme süreçlerini içerir. Uzman kadro, değerlendirmeyi üç aşamada yapar. Her uzman kendi ölçütleri ve beraber karar verilen ortak kriterler ölçüsünde değerlendirmesini yapar. Portfolyolar ilk gün eserlerin kendileriyle, ikinci gün slâyt gösterisi şeklinde incelenir. Son gün ise yine slâyt gösterisi vardır fakat ikinci kısımdan farklı olarak durumu daha kişiselleştirecek ayrıntılar beklenir. Çok sayıda öğrencinin ve eğitimcinin katıldığı program akademik seviyede karşılaşılabilecek sorunlara cevap bulmada yardımcı olmaktadır (<http://apcentral.collegeboard.com/apc/public/program/index.html>).

4.1.2. Disiplinler Ötesi ve Sanat Entegrasyonu

Silverstein ve Layne(2010) sanat entegrasyonunu; “öğrencilerin sanat formu anlayışı ile düşüncelerini şekillendirdikleri ve sergiledikleri bir eğitim yaklaşımıdır” şeklinde ifade eder. Sanat entegrasyonunun planlama noktasında, sanat derslere entegre edilirken, nereden başlanacağı önemli bir sorundur. Önce konu veya konsept seçilir. Yaratıcı beyin fırtınası etkinlikleri ile birlikte hem öğretmenleri hem de öğrencilerin yaratıcılıkları ortaya çıkar ve süreç daha keyifli bir hale gelir. Sanat entegrasyonu, sadece kavramsal ve prosedüral yeteneklere öncelik veren eğitimde yeni girişimler ile uyumlu değil aynı zamanda eğitimin değişimine katkı sağlayan, karmaşık bir öğrenme ve öğretme yaklaşımıdır. Sanat entegrasyonunun bir çeşidi de disiplinler arası kavramının niteliklerini göstermek için sunulan, sanat araştırmaları entegrasyonudur.

Yeni standartlar ve görüşlerle birlikte genel eğitimin önceliklerinde de değişimler olmuştur. Örnek olarak; bir dahaki nesil standartları; uygulamalar, kesişen kavramlar ve çekirdek(merkezi) fikirler üzerinde odaklanmaya başlanmıştır. 21.yy öğrenme sistemi eleştirel düşünce, işbirliği, iletişim ve yaratıcılığı vurgular. Kavramsal ve yöntemsel yeteneklere doğru odaklanan değişiklikler eğitim sisteminde de bu yetenekleri gösterecek alternatif pedagojileri gerektirebilir. Bu kavramsal/yöntemsel değişiklikler, günümüzde oldukça ılımlı olsa da aslında kurumsal ve felsefi değişiklikleri işaret eder. Bu durum dünyanın nasıl yürüdüğüne dair daha dinamik, yaratıcı, organik ve gerçekçi görüşler üzerine eğitim paradigmasını inşa etmek için, eğitimi tamamen yeniden düşünme fırsatıdır. Sanat entegrasyonu bu yeni paradigmalarda en büyük rolü üstenebilir.

Disiplinlerötesi kavramını tanımlamak için Manderson (2000): “Disiplinlerötesi projede farklı disiplinlerin bir araya gelmesinin nedeni sadece bilgiyi temelini aşmak değil, aynı zamanda onu dönüştürmektir” demiştir. Sanat entegrasyonu; sanat odaklı, kavram temelli ve süreç temelli olarak üç farklı açı ile yürütülebilir (Marshall,2014:105).

4.1.3. Çağdaş Sanat Eğitimi Sınıfları İçin 4 Öğrenme Ortamı

Bu çalışmada öğrenciler “atölye, teknik, planlama ve elektronik şeklinde dört öğrenme modeliyle çalışırlar. Bu dört alan; eğitim metodları, öğretim stratejileri ve öğrenme prensipleri ile sınıfta kullanılan yeni teknolojiler ve öğretmenlerin derse hazırlığı ile ilişkilidir.

Studio (Atölye): Belli gruplar ve sanatçılar hakkında bilgi edinilir, pratik çalışmalar güçlendirilir.

Teorik Bilgi: Belli sanat anlayışlarının temelinde yatan kavramların, grafiksel görsellerle, bulma, tasarlama, sunumu gösterilir.

Çoklu Dinleyiciler için Planlanan Ortam: Çeşitli özelliklere sahip öğrencileri için, ortaokul ve lise olarak iki seviyede öğrenme ve öğretme planlaması.

Elektronik Web Tabanlı Ortam: Konu başlığıyla bağlantılı olarak, birleşik ve bağlantılı konuları web tabanlı ortam yaratarak açıklamak için kullanılır. Öğrenciler küçük gruplar halinde çalışırlar ve bu dört öğrenme alanını birleştiren başlıkta büyük grubun çalışmalarına katkıda bulunurlar.

Sanatçı/Atölye Ortamı: Bir grup öğrenci atölye ortamında gerçekten sanatçymış gibi üretirler. Gerçek problemlerle ilgilenirler. Profesyoneller onların modelleridir. Öğrencilerin ihtiyacı olan her şey, bölüm olarak küçük öğrenme-öğretme dilimleriyle temin edilir. Bu dört öğrenme alanının her birinin öğretme sürecine nasıl dahil edildiğini gösterir. Öğrencilerin çalışmaları tasarım süreci olarak sunulur. Bu; galeri doldurma çalışmasından çok, bir ‘tasarım sürecidir. Yani; önemli olan süreçtir.

Bilgi Tasarımı Ortamı/Tasarım Bilgisi Ortamı: Bu öğrenme ortamında öğrenciler ilk önce konu ile ilgili yayınları incelerler. Sonra sınıfta ulaşılabildikleri video ya da yazılı materyalleri incelerler. Konu ile bağlantı kurdukları materyalleri ayırır ve sıralarlar. Önemli gördükleri fikirleri belirlerler. Hangilerinin yazı olarak ya da resim-yazı karışık olarak sunulacağına karar verirler. Bilgi tahtasının elemanları bir masaüstü elemanı gibidir. Bu elemanlarla öğrenciler, resim ve yazıları, konuyu ifade etmek için , belirli

elemanları veya kelimeleri nasıl şekillendireceklerini belirlerler. Bu bilgiler tahta üzerine yazılarak, birebir gösterilerek veya bilgi kâğıtları oluşturulup dağıtılarak öğrencilerle paylaşılabilir.

Çoklu İzleyici Planlama Ortamı: Bu öğrenme ortamında öğrenciler, ortaokul ve lise için üniteler üretirler. Buldukları eyaletin sanat eğitimi standartları ile ünitelerin uygunluğunu kontrol ederler. Eğitim fakültelerinin standartları içinde; ünite sırası, değerlendirme, materyaller ve sosyal öğrenme konuları vardır. Öğrenciler kendi üniteleriyle ilgili materyalleri birleştirmek amacıyla diğer gruplarla iş birliği içinde çalışırlar. Global bağlamda bu, kullanıcı grupları tarafından öngörülen plan ve aktivitelerin geliştirildiği *planlama deneyimleridir*.

Bunun dışında iki uygulama daha vardır. İlkinde öğrenciler belli bir grup ya da gruplara odaklanırlar. Bu gruplar demografik olarak ve ihtiyaçlarına göre ayrılırlar. Bunun amacı eğitim ortamını tam ve açık bir şekilde belirlemektir. Bu gerçek bir yaşam deneyimidir. Öğrenciler yaşlarıyla çalışma ve ilişki kurma fırsatı bulur. Bu ilişki çocuk yetiştirme, grup liderliği ve toplumsal çalışmayı içerir. İkinci uygulama büyük ölçüde entelektüel aktiviteleri içerir. Bu planlama programı öğrencilerin farklılıklarını, ortak yönlerini, ihtiyaçlarını ve zihinsel farklılıklarını barındırdığı için önemlidir. Eğer bir insan topluma faydalı olmak istiyor, toplumda lider ya da birey olarak var olmak istiyorsa veya kariyerine aldırış etmeyen düşünce otoriteleri ile iletişim kurmak istiyorsa bu tip bir eğitime ihtiyaç duyar.

Elektronik Web Tabanlı Öğrenme Ortamı: Öğrenciler bu ortamda ‘Dreamwavel’ programı ile etkileşimli, web tabanlı bir eğitim programı üretirler. Bu alanın içeriğinde;

- Site hakkında genel bilgi veren grafik sayfaları,
- Navigasyon butonu
- Kategori seçimi hakkında bilgi
- Ders ve ünite planları
- Referanslar veya kaynaklar.

Sitenin “Atölyeden Görünümler” kısmında ise:

- Tasarım grubu hakkında bilgi yazıları,

- Dokümanlar,
- Planlama grubundan iletilen yazılar,
- Konu hakkında kendi araştırmaları ve yazıları yer almaktadır.

Bu dört grubun çalışması elektronik ve yazılı olarak bulunur. Bu elektronik tabanlı öğrenme ortamı, okulun bilgisayar sisteminde şifreyle girilebilecek şekilde bulunmaktadır.

Öğrenme Süreci: Sınıf dört gruba, dört öğrenme alanına ayrılır. Burada çalışmalar üretmek ve materyalleri göstermek için öğrenme sürecinin genel bir sıralaması vardır.

1. Aşama; Konu, öğrencilere video, slayt gibi materyallerle anlatılır. Bunun yanı sıra, daha faydalı yoğun bilgi için uzmanlar okula davet edilir. Ya da öğrenciler anlatılanları yerinde görmek, gerçek ortamda öğrenilenleri pekiştirmek için gezi düzenleyebilirler.

2. Aşama; Öğrenciler 35-40 dakika boyunca kitap, dergi, makale gibi yazılı materyallere göz atarlar. Bu materyaller uzman olandan olmayana, kültürlerarası, çeşitli bakış açılarında, farklı seviyelerdeki anlayışlarla doludur. Bu öğrenme süreci açık uçludur; yani öğrenci konusuyla ilişkili olduğunu düşündüğü veya başlığıyla uyumlu olduğunu düşündüğü kısımları keşfedene kadar araştırması devam eder. Diğer ders saatinde gruplar araştırmalarına odaklanır ve kendi spesifik öğrenme ortamlarını yönlendirecek bilgiyi araştıırırlar.

3. Aşama; Bu aşamada öğrenciler belirli aktivite uygulamalarına odaklanırlar. Gerçek yaşamda karşılaşılabilecek problem çözüme deneyimlerini temsil eden her öğrenme ortamı için birden fazla seçeneği olan çalışmalarla öğrenme süreci ile ilgili tek sayfalık bir liste edinirler. Çalışma alanında öğrenciler, öğretmenler ve ziyaretçiler için masalarına birer bilgi menüsü yerleştirilir. Bu süreçte, atölye grubu sanatsal süreçler, materyaller, özellikle sanatçı gruplarına özgü problem çözüme yöntemleriyle yakınlaşırlar. Bilgi grubu ana başlık altındaki temel konulara karar vermek için video ve yazılı materyalleri değerlendirir. Başlangıçta, iki düzine fikir, ifade, cümle, çok çeşitli sanat çalışmaları ve kavramların tanımlamasına yardım etmesi için kaydedilir. Planlama grubu orta ve lise öğrencilerine uygun olan ünitelerin öğrenim çeşitleri hakkında beyin fırtınası yapar. Elektronik grubu ana başlığın temel kategorileri kavramsal olarak yol

gösterici harita üretir. Bu noktaya kadar genel materyaller, yüksek ve elektronik teknolojiden daha çok kullanılır.

4.Aşama; her grubun belirli görevleri tanımlanır. Bireyler ya da yaşıt öğrenci grupları daha sonra bütünü oluşturacak parçaları araştırır ve üretirler. Atölye grubu kendi atöyle çalışmalarına odaklanırlar. Öğrencilerin yaratıcılık ve düşünce süreçlerinin tasarım sunumu ve final çalışması olacak çok sayıda hazırlık planı ve skeçler üretirler. Bilgi grubu, kavramsal anlamda onları şekillendirecek 8-10 fikir veya kavram tanımlar. Başlangıçta öğrenciler, anahtar kelimeleri kavramsal ifadelerle vurgulayan düz bir tarzda çalışırlar. Süreç sırasında bilginin çok katmanlı çeşitlerini üretirler ve sonuç olarak çok çeşitli enteraktif görüntüler elde ederler.

Onlar çeşitli elemanların sayfa üzerindeki düzenini sağlarken öğrenciler “biz bunu nasıl yapabiliriz?” diye sorar, Cevap olarak; daha karmaşık yazılım ve bilgi uygulamaları bir diğer gösterimi yapılır. Öğrencinin teknik, estetik ve süreç hakkında ihtiyaç duyduğu bilgi, bu şekilde ön gösterimle sağlanmış olur. Elektronik grubu; serim sayfası için resimli taslak (storyboard) oluşturmak için kavramsal site haritasını kullanırlar. Her dal için farklı kaynaklar vardır. İnternet üzerinden erişilebilecek bu formlarla bireyler ya da öğrenci grupları kendilerine göre özel branşlar oluştururlar. Bilgi ve web tasarım teknolojinin ulaşılabilirliğine bağlı olarak çok şekilde düşünülebilir. Öğrenciler yazılı materyalleri ve görselleri düzenler ve yazarlar, sayfa düzeni, yazı karakterleri ve tiplerine karar verirler.

5. Aşama; Ünite tamamlandığında her grup sınıf huzurunda hazırladığı sunumu yapar. Her grup üyesi çalışmayla ilgili bakış açısını izah eder. Öğrenci sunumları, gruptaki diğerlerinin çalışmalarıyla bağlantılı olarak sıra ile yapılır. Bu çalışma ile öğrencilerin, birlikte çalışma, üretme, sorunlara çözüm bulma yetenekleri gelişir. Sunum sonunda sınıftaki diğer öğrencilerin çalışmaları eleştirerek, fikirler hakkında iletişim kurarak etkileşime geçmesi hepsine tecrübe kazandırır. Sınıftaki her öğrenci birbirinden farklı deneyim, nitelik ve yeteneğe sahiptir. Daha önce grup çalışması yapmış olsalar da, çalışmaların her birinin bir diğer grup için üretildiği çoklu grup formatında çalışmamışlardı. Gruplar arası iletişim projenin başarısı için çok önemlidir. Bu

yaklaşım, kompleks bir ürün ortaya koymak için birçok departmanın sürece katkı sağladığı, çoklu departmanlardan oluşan şirketlerle paralel özellikler gösterir.

Ünitelerin hepsi tamamlandığında, çalışma halka açık bir alanda sergilenir. Bilgi grubunun çalışması, yarı-sürekli bir sergileme alanında gösterilir. Başlangıçta dairesel olan sergileme alanı sömestr döneminde boyutlu ve etkileşimli bir hale gelir. Bu yüzden, gerekli olan ortamın a)nasıl doldurulacağı, b)çalışmanın, odanın yapısında veya yüzeyinde nasıl fiziksel olarak birleştirileceği, c)diğer sergilenecek elemanlarla nasıl ilişkilendirileceği açısından planlanması gerekir. Bu eğitim ortamları standartlar çerçevesinde oluşturulur. Bunun yanı sıra öğrenciler 15 Okulun Eğitim standardını, sanat eğitimi çalışmaları, alan deneyimleri ve atölye çalışmalarıyla nasıl bir araya getirdiklerini anlattıkları elektronik bir portfolyo hazırlamakla sorumludurlar.

Bu öğrenme ortamlarının hazırlığında, güzel sanatlar, grafik tasarım alanlarında sanatsal yetenekler oldukça gereklidir. Birçok sertifika programı, grafik ve obje tasarımında yeterli hazırlığı sağlamıyor ve öğrenciler yazı karakterleri, tasarım, üretim teknikleri ve yapısal obje tasarımı hakkında ek bilgiye ihtiyaç duyuyor. Görseller ve medyayla dolu bir çevrede yaşamamıza rağmen, öğrencilerin, tasarımcıların çeşitli ürünleri nasıl inşa ettikleri, yapılandırdıkları hakkında çok az bilgileri vardır.

Sonuç olarak, öğretmenler, öğrencileri için neden böyle bir öğrenme ortamı oluşturmalı ve bu tarz bir pedagojiyi yürütmelidir? Karar alma ve yaratıcılık gerektiren meslekler bu tarz bir eğitim ortamıyla paralel yakınlıktadır. Uygulama ile ilişkili anahtar görüşler;

- Şekiller, görseller ve kelimelerle bilgi tasarlamak ve üretmek,
- Farklı hedef kitleleri için yaratıcı görsel formlar üretmek, yazılı ve elektronik bilgi yapılandırmak.

Bilişsel öğrenme; kavramsallaştırma, planlama, haritalandırma ve iletişim kurma.

Sosyal öğrenme; bireysel grup, paylaşım, temsil etme ve işbirlikçi düşünce üretimi.

Bu dört öğrenme alanı sadece üniversite öğrencilerini değil, her seviyedeki öğrenci için kendilerini; sanat ve sanat uygulamaları, kelime dağarcığını geliştirmelerini,

organizasyon ve sunum bilgilerini şekillendirir ve geliştirir. Ayrıca bu dört öğrenme alanı öğretimin 5 kesin kuralını yıkar.

Kural 1- Bütün öğrenciler aynı şeyi yapmak zorundadır. Bu öğrenme modelinde öğrencilerin çalışma ve öğrenme alanları gruplara ayrılır. Zamanla aynı öğrenme Dilimine Katılırlar.

Kural 2-Bütün öğrenciler, öğrenme olayı için baştan sona aynı kısımda çalışma yapmak zorundadır. Bu öğrenim ortamında ise öğrenciler bütünün bir parçası olarak kendilerine verilen görevleri yerine getirerek, etkileşim halinde çalışır ve sonucu beraber elde eder ve paylaşırlar.

Kural 3-Bütün öğrenciler her bir projedeki rolleri için benzer sonuçlarla ilgili kriterlerle değerlendirilmek zorundadırlar. Öğrenciler farklı öğrenme ortamlarıyla hareket ettikleri için bütün öğrencilerin değerlendirilme süreçleri farklıdır. Her grup için ayrı kriterler vardır.

Kural 4-Öğretmen, belirli sonuçlarını elde etmek için ünitenin odak noktasını sınırlandırmalıdır. Burada odak noktası karışık öğrenme ortamını oluşturmaktadır. Bir dizi öğrenme olayı karmaşık ilişkiler sunan materyallerin uygulama ve üretimini sağlar.

Kural 5- Öğretmen ve projenin değişkenleri öğrenme sürecini kontrol eder. Öğretmenin görevi sadece çeşitli disiplin alanlarında ve konu başlıkları hakkında, kapsamlı, karmaşık ve ilişkisel öğrenme ortamları oluşturmaktır.

Bu eğitim modeli aslında, hem öğretmen hem de öğrencilerin eğitiminin gelişmesi için güzel sanatlar ve tasarım sanatı arasındaki dengeyi temsil eder. Müfredattaki ünitelerin yarısı tasarımla ilişkilendirildiğinde, modern toplum açıkça yansıtılmış olur.

Güzel sanatlar çoğunlukla, kişinin her gün tükettiği tasarım sanatlarının, sergilendiği müzelerde görülür. Böyle bir ortamda tasarım sanatları; uygulama, öğrenme ve hedef olarak eşit ölçüde önemli hale gelir. Bu yöntem öğrencilerin güzel sanatlar konuları,

tasarım uygulamaları ve tarihi konular ile ilgilenmeleri, sanat uygulamaları alanındaki her türlü teknolojiden haberdar olmaları ve sergilerde, tasarım atölyelerinde, gösterilerde görülen sanat eserlerini değerlendirebilmeleri için bilinçli bir şekilde inşa edilmiştir. Bu tarz bir öğretim sürecinin nasıl uygulanacağı, karmaşık ilişkisel ürünlerle sonuçlanan öğrenme durumlarının tanımlanması, öğrenci grupları için stratejiler, öğrenmenin sürdürülmesi için gerekli materyaller gibi bir dizi örnekle özetlenmiştir. Bu öğrenme ortamları, 21.yüzyılın başında ulaşabildiğimiz araçları temsil eder.

Bilgi kavramını nelerin oluşturduğu kadar, onu nasıl araştıracağımız, bulacağımız, tespit edeceğimiz sürdüreceğimiz ve paylaşacağımız da uzun zamandır net ve sabit değildir. Larry Sanger (2007) “Yeni Bilgi Politikalarında: Bildiğimizi Kim Söylüyor” isimli makalesinde, bilginin oluşturulması ve yayılmasının politik bir hareket olduğunu vurguluyor. Snager, çeşitli zamanlarda, ilgili enstitülerin, hükümetlerin, ilgili grupların, profesyonel organizasyonların, yayıncıların ve medyanın bilginin ne olduğuna nasıl karar verdiklerini anlatıyor. Günümüzde web blogların, sosyal ağların, sanal ortamların, wiki, podcast, refeeds ve sosyal ağlar üzerinde kullanıcıların belirlediği sınıflama biçimlerinin artışı, eşzamanlı olarak akademik çevreyle bilginin doğası ve yaygınlaşması arasındaki çekişmeyi provoke ederken, diğer dijital teknolojilerin arasında bilgi kavramını değiştiriyor (Brandy,2007:3).

Bu programın başarısı, öğrencilerin yaş ve yeteneklerinin dikkate alındığı, kapasitesini en üst düzeyde kullanabildiği ve öğrenme için gerekli materyal, malzeme ve gereçleri amacına uygun ve etkili olarak seçebildiği; bireysel olduğu kadar iş birliğine dayalı çalışabildiği ve uygun öğrenme ortamlarının hazırlandığı bir sürece bağlıdır. Bu yüzden öğretmenin, öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyi ile beklentilerini dikkate alarak bireysel ihtiyaçlarının ve öğrenme stillerinin birbirlerinden farklı olduğu gerçeğinden yola çıkarak öğretim yaklaşımlarını çeşitlendirmesi gerekmektedir.

Özel ihtiyaçları olan öğrenciler için özellikleri, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı temel alınarak “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alan kazanımların belirlenmesinde, öğrenme-öğretme uygulamalarının yapılmasında

ve başarının değerlendirilmesinde öğrencilerin akademik, zihinsel, sosyal, bedensel özellikleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.

Öğrencilerin özel ihtiyaçları olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Özel ihtiyaçlar; öğrenme güçlüğü yaşama, sağlık sorunu ve engelli olma durumlarına bağlı olabileceği gibi üstün yetenekli olma, öğrenme hedeflerine önceden ulaşmış olma gibi gerekçelerden de kaynaklanabilir (MEB,20014:4).

4.1.4. Sanat Eğitiminde Yeni Medya/Video Programları

Ucuz, ulaşılabilir ve kullanıcı dostu teknolojiler sayesinde, profesyonel olmasa da çocuklar/öğrenciler çok sayıda ve çeşitte video üretebilmektedirler.

Örnek olay çalışması; Sanat derslerinde video eğitimi, konu başlıklarının az bilgi vermesi, sınırlı rehberlik ve yetersiz müfredat içeriği yönünden zorlayıcı olmaktadır. Yaklaşık 20 yıl önceye kadar, okullarda video, televizyon ve film yoluyla analog video yaygındı. Video donanımları ve elektronik kaynakların çok yüksek fiyatlarda olması, okulda video uygulamalarını hem zor hem de anlamsız hale getiriyordu. Son 10 yılda gençler için hem okul içinde, hem okul dışında video ürünleri inanılmaz derecede çoğaldı. Bu durumun başlıca sebeplerinden biri; 1999'da Apple bilgisayarlarında ortaya çıkan, "firewire" (bilgisayarlara çevre ürünleri bağlanmasında kullanılan bir ara yüzü bağlantısı)'ın Michael Teener tarafından icadıdır. Eğitim teknolojilerinin gelişmesi, gençlerin yeni teknolojilerle tanışmaları zaman içinde o teknolojileri benimseyip hayatlarının bir parçası haline getirmelerini sağlamıştır.

Jenkins(2006)'e göre; yeni teknolojiler, demokratikleşmeyi ve gençleri güçlendirilmesini sağlayacak katılım kültürü yaratırlar. Bu kitle iletişim araçları ve kurumsal kontrolünden onları kurtaracak bir durumdur. Ortaya çıkan kolektif zeka ile çocuklarımız tüketici konumundan üretici konumuna geçebileceklerdir. Son on yılda ortaya çıkan enteraktif dijital sosyal ağlar sayesinde, çocuklar işbirlikleri yoluyla seslerini uluslar arası düzeyde duyurabilmektedir (Jenkins). Birçok araştırmacıya göre; video eğitiminin mükemmeliyeti ve dijital ortamın sağlanması adına, eğitimcilerin nasıl

öğretecekleri ve ne öğretecekleri konusunda yardıma ihtiyacı vardır. Bu noktada, Watts (2008), sanat, teknoloji ve videoyu bir arada kullandığı, dijital video modelleri ile ilişkili küçük bir müfredat geliştirdi. Video/film artık günlük hayatımızın bir parçası konumundadır. Çok sayıda hareketli görüntü ile hayatımız çevrelenmiş durumda. Birçok yazar, video/film teknolojilerinin, fikirlerimizi paylaşmak ve kültürel iletişim kurmak noktasında okullarda bulundurulmasının faydalı olacağı görüşündedir. Video üretme, video üretme programlarını öğrenme, bu programları aktif bir şekilde kullanabilme yetilerini geliştirme amaçlanır.

Bazı araştırmacılara göre (Buckingham,2007;Lin, Castro,&Grauer, 2011;Roland, 2010) yeni medya programları ile ilgili olarak, eğitimciler eğitim yöntemleri hakkında karmaşa yaşamaktadır. Bu karmaşa genellikle *nasıl öğreteceğiz* sorusu ile ilgilidir. Bu yöntemi kullanmak, öğrencilerin yaratıcılık, problem çözme, eleştirel değerlendirme ve bireysel ve işbirlikli temelde multimodel ifadeleri kullanabilecekleri düzeye gelirler. Bu araştırma temelli öğrenci merkezli model sayesinde öğrenciler kişisel ilgilerini çalışmalarına yansıtma fırsatı bularak orijinal öğrenme modelleri oluşturabileceklerdir. Öğrencilerin arasındaki, öğretmenlerin arasındaki veya öğretmen ve öğrencilerin arasındaki işbirliği çok önemlidir. Birlikte çalışma becerisini geliştirmek, bireyin genel karakteri itibari ile de yaşantısı adına olumlu sonuçlar soğuracaktır. Ayrıca toplum kavramı da bu yöntemde oldukça önemlidir. Gerekli maddi destek sağlamada, profesyonel çalışma alanlarını, özel workshopları ve profesyonel eğitimcilerle buluşma adına toplum ile iletişim çok önem taşır (Black:2014:15).

4.1.5. Bir Sanat Eğitimi Yöntemi Olarak Mimari ve Şiir Kesişmesi

Sanat eğitimcileri, öğrencilerin sanat eğitimi dersine olan ilgilerini aktif tutmak adına bazı açık-uçlu projeler oluşturmaktadırlar. Bunlardan biri de minimalizmi ve sadeleştirmeyi temel alan mimari ve şiir alanlarının birlikte kullanılması üzerine kurulmuştur. Bu çalışma bir anlamda disiplinler üstü bir tavır sergilemektedir. Yapmak istenilen çalışma, çağdaş mimari görselleri ile şiir sanatını birleştirerek yeni görüntüler oluşturmaktadır. Öğrenciler bu proje ile seçtikleri görselleri, şiir yazılarıyla birleştirerek,

karışık teknikle oluşturulmuş iki boyutlu görüntüler elde ederler. Bu, çağdaş mimari öğeleri ile stilize edilmiş kelimelerin birleşimiyle elde edilen görüntülerden oluşur. Bu şekilde “sadeleştirme” yolu ile “minimalizm” kavramını tanımaya ve tartışmaya başlayacaklardır. Sanat, çağdaş mimari ve literatürde bulunana örnekler gösterilir.

Gösterimin ardından şu şekilde sorular sorulur;

-Bu yapıtların benzerlikleri nelerdir?

-Bu mimarinin, bir heykel ile paylaştığı karakteristik özellikler nelerdir?

-Gördüğünüz mimari yapıyı tanımlamak için kullanacağınız en iyi beş kelime nedir?

Mimar Ludwis Miesvan der Rohe tarafından geliştirilen “less is more” (Az, aslında çoktur) kavramını öğrencilere anlatmak hedeflenir.

Uygulama noktasında, öğrencilerden ilgilerini çeken bir mimari görüntü seçmeleri istenir. Seçilen görüntü ile karşılaştıklarında akıllarına gelen ilk beş kelimeyi yazmaları istenir. Konu ile bağlantılı belirli görselleri araştırdıktan sonra buna önemli olarak gördükleri başka kelimeler de ekleyebilirler. Yaklaşık 25 kelimedenden oluşan şiirlerini veya Japon şiir sanatı olan *haiku* formatında yazdıkları yazıları karşılarındaki görselle ilgili olan duygularını ifade etmektedir. Son aşamada, ellerindeki mimari ile ilgili olan görselleri zemin olarak kullanarak, yazdıkları şiirlerle kolaj tekniği ile birleştirirler. Eğitimciler bu noktada şekil ve ebat konusunda yönlendirici olabilirler.

Sonuç olarak elde edilmek istenen, öğrencinin “minimalizm” kavramını anlamasıdır. Her öğrenci seçtiği belirli bir mimari görüntünün etkisinde oluşturduğu minimalist şiirle görseli birleştirerek orijinal bir sanat çalışması elde eder. Farklı disiplinlerden, farklı eğitimcilerle çalışmak, başta zorlayıcı gibi görünebilir fakat eğitimsel ve sanatsal getirileri fazla olacaktır. Öğrencileri yeterince motive edecek görüşler olduğunda, öğrenciler kendi potansiyellerinin farkına vardığında, bu yöntem faydalı olacaktır (Brisco,2014:38).

4.1.6. Virginia Projesi (Bir sanat Eğitimi Yöntemi Olarak “Skateboard Desk Design

Günümüzde okullarda sanat derslerinde, çeşitli projeler, uygulama alışmaları yapılmaktadır bunlardan biri de Shari Mason’un deneyimleri ile eğitimci kimliğini birleştirerek “The Virginia Project” adıyla ortaya çıkardığı projedir. Kendisi, Skateboard Grafik Tasarımcısı Conni Murray’ın çalışmalarından esinlenerek bu projeyi oluşturmuştur. İllüstratör Mark Rivard ile çalışmaya başlayan Mason, bu çalışma ile gençlere sanat ve modern kültürel ikonlardan biri olan “skateboard”u birleştirerek ilham vermeyi amaçlamıştır.

Projenin uygulandığı okul, maddi anlamda sıkıntı çeken insanların yaşadığı bir bölgededir. Projenin ortaklarından Rivard, çalışmaya en az yüz kişinin katılması halinde başışçı bulabileceğini söyler. Maddi kaynak sağlandıktan sonra Mason öğrencilerden, iki hafta içinde skateboard (kaykay) boyutunda kâğıtlara, yaşam hikâyelerini yansıtan tasarımlar yapmalarını ister. Birkaç gün sonra Mark Rivard sanat malzemeleri ile birlikte okula gelir ve öğrenciler planladıkları çalışmalarına başlarlar. Tasarımlarını kaykay tahtasının yüzeyine geçirirler, birbirlerine yardım ederler ve cesaretlendirirler, daha önce olmadığı kadar birbirleri ile iletişime geçerler. Çalışmayı yaptıran öğretmen, süreç boyunca hiçbir disiplin sorunu yaşamadıklarını ifade eder. Birebir diyaloglarla öğrenciler çalışmaları üzerinde eleştirilerde bulunur ve değerlendirmeler yaparlar. “Virginia Projesi” projede çalışan öğrencilerin hayatlarını değiştirecek etkiler yapmıştır. Risk almanın ve birlikte çalışmanın önemini kavramış, içinde buldukları sosyo-ekonomik durumda yalnız olmadıklarını anlarlar. Mark Rivard uyguladığı yöntemin sonucunda, öğrencilerin kendilerini keşfetmesini sağladığı ve iletişim becerilerini üst düzeyde geliştirdiğini söylemektedir (Rivard,2014:22).

Bahsedilen yaklaşımların yanı sıra, sanat eğitimi alanındaki uzman akademisyenlerin de sanat eğitiminin geleceği hakkında ileri görüşlü fikirleri bulunmaktadır. Geleceğe dair fikir edinirken bu görüşleri dikkate almak faydalı olacaktır. Prof. Dr. Kerry Freedman’a göre; “Uluslar arası politikaların, sanat eğitiminde yaratıcılık üzerinde hem olumlu hem olumsuz anlamda etkileri vardır. Sınıflarda yaratıcı ve hayal gücü yüksek düşüncelerin ortaya çıkması için, ilgilerini çekecek konularla öğrencileri yönlendirmek,

sağlam bir pedagojik eğitim almış öğretmenler tarafından en iyi hale getirilebilir. Yaratıcılığı geliştirecek aktiviteler, hem öğretmenler hem de akademisyenlerin öğrencilerin içindeki yaratıcılığı tetikleyerek, eğitimsel liderlik yapmalarını gerektirir. Birçok endüstri öncesi ülkede, sosyal bilimcilerin ve yetkili kişilerin yaratıcılık hakkında yeni fikirleri vardır. Bu yeni görüşlerle sosyal, ekonomik ve politik gelişim kavramları da şekil değiştirmiştir.

Görsel teknolojilerin gelişimi, bilgisayar grafiklerinden dijital videoya kadar, evrensel şartlarda büyük avantaj sağlayacak. Politikanın öğrencilere bir diğer etkisi görsel çevre yoluyla olmaktadır. Amerika'daki birçok kent hükümeti, kendi bölgelerini bu açıdan geliştirmeye çalışırlar. Aynı dükkânlar, aynı manzaralar, aynı restoranlar gibi. Global şirketler ve ürünler her şeyi aynı görünüme sokmaya çalıştıkları için, bölgelere ait görsel kültür mirası diyebileceğimiz her şey gizlenmiş olur. Öğrencilerin eleştirel kapasitelerini geliştirecek bir müfredat olmadıkça, eleştirmeyen, her şeyi kabul eden, her şeyi aynı gören bir nesil ortaya çıkar. Ve öğrenciler, görsel kültürle ve kültürel kurumlarla gerçekten iletişim kurabilecekleri deneyimler yaşamadıkça, yaşamlarındaki yaratıcı sanatın değerini anlayamayacaklar.

Çağdaş yaratıcı üretimler “terapi amaçlı kendini ifade etme” çalışmaları olarak görülmeğe ziyade, kültürel kimliğin gelişimine yardımcı çalışmalar olarak kabul edilmelidir. “temel yetenekler” olarak bahsedilen kavram, öğrencilerin kişisel ve kültürel gelişimini sağlayacak, anlamlı ve yaratıcı uygulama fırsatları olmadan yeterli ölçüde gelişemez. Bu tür bir gelişme, konu, nesne ve sanat eleştirisi bilgisine bağlı olduğu kadar, zengin ve kapsamlı öğrenci bilgisine de bağlıdır. Tek başına teorik eğitim, öğrencinin kapasite, ilgi ve amaçlarına dayanan yaratıcı uygulamalar kadar etkili değildir. Ayrıca sanat eğitiminde “temel” in ne olduğu konusunu da tekrar ele alınması gerekir.

Sanat eğitimi tarihiyle ve çocuğun çizim gelişimi ve bireysel yetenek gelişimi gibi önemli sanatsal yaratıcılık temellerini kuran eski sanat eğitimcileri ile gurur duyabiliriz. Fakat mevcut küresel şartlar bağlamında, post modern kimlikler, politik ekonomik konular ve yeni kurallar dikkatimizi çekmektedir. Öğrencilere hayal gücü ve ileri

görüşlüklükleri ile düşünme ve hareket etme konusunda yardım etmek, alanda profesyonelleşmenin yeniden tanımlanması ve bütün seviyelerde kullanılabilir liderlik özelliklerine sahip olmak gerekir (Freedman,2005:12).

5.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ

Yaptığımız çalışmada sanat eğitimi alanındaki yeni fikir ve farklı yaklaşımların, batı ülkeleri ve özellikle ABD kökenli olduğunu görüyoruz. Eğitim yaklaşımlarını genel itibari ile değerlendirdiğimizde çok kültürlü bir yapı içinde olan Amerika'nın bireysel değerleri ön plana çıkardığı görülmektedir. Okullarda, üniversitelerde, müzelerde uygulanan sanat eğitimi programları, toplumdaki her bireyin sanat eğitimi alması gerektiği" fikri üzerine yapılanmıştır. Sanat eğitiminin herkes tarafından ulaşılabilir olmasına önem vermişlerdir. Yeni ve farklı olarak karşılaştığımız durumlardan biri, farklı konu alanlarının ve disiplinlerin artık uygun çerçevede kullanıldığıdır. Dünyada sürdürülen sanat eğitimi yaklaşımlarını incelediğimizde, teknolojinin ve disiplinler üstü yaklaşımların olduğu çalışmalara sıkça rastlıyoruz.

Sanat eğitimi faaliyetlerine büyük katkıları olan sanat eğitimecileri birlikleri, daha profesyonel çalışmalar yapmak adına standartlar, hedef ve amaçlar geliştirmişlerdir. Temelde yaratıcı düşüncenin önemsendiği günümüz sanat eğitimi algısı bireyden de farklı düşünebilmesini, orijinal fikirler üretmesini beklemektedir. Yaratıcılığın doğuştan getirilen bir özellik olduğunu düşünenlerin yanı sıra, kaliteli program ve yaklaşımlarla bireyin düşünce sisteminde bir kıvılcım yakılabilir. Yani yaratıcılığı tetikleyecek uygulama ve yaklaşımlara da ihtiyaç vardır.

Teknoloji ve bilimsel gelişmeler konusu sanat eğitimini de etkiler. Sanat eğitimi dersi ile muhatap olan birey bu dijital çağın insanıdır ve her geçen yıl yeni kavramlar ve yeni sistemlerle tanışmaktadır. Müze ile sanat eğitimi arasındaki bağlantının daha da güçlendiğini görüyoruz. Çağdaş sanat müzelerinin eğitim birimleri tarafından gençler, okullar, aileler ve öğretmenler olarak farklı hedeflere göre farklı eğitim hizmetleri

verdiklerini görüyoruz. Müze eğitimi konusunda ülkemizdeki birkaç örnek haricinde, müzelerin genellikle öğrenci topluluklarına “müze gezdirme” faaliyetinden çok da öteye gitmemektedir. Farklı yaş gruplarına ve statülerine göre yapılan müze eğitiminin sanat eğitimi ile ilgilenen her bireyin kendi yetenekleri ve algıları çerçevesinde şekillenmesi kültürel olarak da faydalı olacaktır. Amerika gibi batılı ülkelerde, sanat eğitimcilerinin kendi sınıflarında yaptıkları çalışmalar sonucunda olumlu dönüt almaları onları bu çalışmalarını kendi okul ve şehirlerinin dışına da çıkmaya teşvik etmektedir. Farklı bölgelerdeki öğrencilerle buluşmak, bu şekilde etkileşim sağlamak günümüzde var olan iletişim şekillerinden biri olarak değerlendirilebilir. Sanat eğitiminin de bu noktada destekleyici olması ve güncel tutulması gerekmektedir.

5.2.ÖNERİLER

Sanat eğitimi, 21. Yüzyılda kültürel anlamda farkındalığı olan yaratıcı bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Bu noktada eğitim ve kültür politikalarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Yapılması beklenen iyileştirmeler, devlet, politikacılar, eğitimciler ve ailelerin işbirliği içinde çalışması sayesinde olacaktır. Ülkemizde, kültür ve eğitim adına yapılan çalışmalarda, sanat eğitiminin öncelikli alan olmaması, ayrılan maddi kaynakların yetersiz olması bu alanda yeterli proje ve çalışmaların yapılmaması sanat eğitimi alanında gelişme göstermemizi engellediği görülmektedir. Yapılan çalışma ile görülüyor ki;

- Nitelikli insan yetiştirme konusunda gelişmiş ülkelerde sanat eğitiminin görevi büyüktür ve bu noktada ülkemizdeki eğitim politikalarının daha duyarlı olması gerekir.
- Öğrencilerin sanat eğitimi derslerinde daha aktif çalışması için eğitimciler tarafından cesaretlendirilmesi ve motive edilmesi gerekir.
- Öğrencinin içinde bulunduğu toplum ve diğer değişkenler göz önüne alınarak, bu çerçevede program ve projeler geliştirilmelidir.
- Evrensel çerçevede diğer ülkelerle etkileşimi hızlandırmak için teknolojinin kullanımına ağırlık verilmelidir.

-Kaliteli bir sanat eğitimi için, ulusal düzeyde standartlar ve hedefler belirlenmelidir. Ülkemizde bu alanda geçerli ve etkin yapılanmalar olmadığı için, sanat eğitimi ve eğitimcileri birlikleri adına kapsamlı organizasyonlar oluşturulmalıdır. Çünkü yurtdışında bu alandaki çalışmalar oldukça olumlu sonuçlar doğurmaktadır.

-Bu alana dönük yapılacak araştırmalarda sanat eğitimi yöntemlerine dönük deneysel uygulamaların artırılması ve bunların değerlendirilmesi gerekmektedir. Sanat eğitimi veren kurumlarda program ve içeriklerin geliştirilmesine, ders sürelerinin artırılmasına, gerekli mekân ve donanım gereksinimlerinin giderilmesine dönük çalışmalar yapılmalıdır.

-Kültür ve eğitim politikaları bu konuda paralel olarak yapılandırılmalıdır.

-Ülkemizde yaşanan sanat eğitimi ile ilgili sorunların çözümü, yerel ve sivil toplum örgütleri, eğitim kurumları, eğitimciler arasındaki işbirliği ile çok yönlü bir düzlemde çözülebilir.

-Müze eğitimi önemsenmeli ve ülkemizdeki müzelerde eğitim birimleri oluşturulmalı, var olanlar da mesleki yeterliliğe sahip insanlar tarafından güçlendirilmelidir.

-Günümüzde uygulanan sanat eğitimi yöntemi örneklerine baktığımızda, yapılan çalışmalar, proje başlığıyla sunulmakta, disiplinler arası sınırlar kalkmış görülmektedir. Örneğin mimari ile edebiyat bir sanat çalışmasında bir araya gelebilmektedir. Bu da artık önemli olanın yaratıcı düşünme olduğunu, kavramların özgürce bir araya gelebildiğini göstermektedir. Ülkemizde de bu tür disiplinler ötesi çalışmalar yapabilmek için öğrencilerin yaratıcı düşünce üretmeye teşvik edilmesi, kalıp öğretilerin değişmesi gerekir.

Ulusal ve uluslar arası sanat eğitimcileri, görsel sanatlardan, kültürel konulara kadar sınırları uzanan geleneksel güzel sanatlar disiplinlerini dayatmaktan uzaklaşmaya başladılar. Alana katkı sağlayan bu kişiler, günlük hayatımızı çevreleyen ve şekillendiren görsel sanatların artan bir şekilde önemli bir parçası olan, popüler sanatlar ve çağdaş güzel sanatları içeren görsel sanatların çağdaş dünyasındaki değişen şartlara cevaben sanat eğitiminin dönüşümü hakkında hemfikirdirler. Bu dönüşüm sürecinde, sanat eğitimcileri müfredat ve öğretim hakkındaki eski bakış açılarını görsel sanatlardaki insan deneyimlerini genişleterek yenileştiriyorlar. Sanat eğitimindeki değişiklikler tarihsel köklere sahiptir. 19. yüzyılın sonlarında devlet okullarında sanat eğitiminin başlamasından beri çok sayıda tasarım formu alanda mevcut olmuştur.

Örneğin, ilk dönem sanat eğitimi endüstriyel çizimlere ve elişlerine odaklanırdı; 1920lerde çocuklar sanat eğitimi alanı ile ilgilenmeye başladı; 1930larda sanat günlük yaşamın sloganı oldu. 2. Dünya savaşı boyunca, okullarda görsel propaganda öğretildi ve 1960lar boyunca elışı popülaritesini arttırdı. Bunu takip eden 20 yılda, çok az sanat eğitimci popüler kültürde ve büyük medya teknolojilerinde kullanılan önemli konulara değindi ve bunları öğrencilerin yaşamları ile ilişkilendire ele aldı.

Sanat eğitiminin mevcut değişimi, sadece müfredatın sınırlarını genişletmek ve öğretim stratejilerini değiştirmekten daha fazlasıdır. Çok kültürlü, kültür içi ve kültürlerarası görselleştirmeyi temel alan modern görüşlerin gelişmesiyle bağ kuran eğitimde sanat hakkında yeni kuramlaştırma seviyeleri içerir. Görsel kültürün yön değiştirmesi, sadece müfredatta yer alan çok sayıda görsel kültür formunun yaygınlaşmasını temsil etmez, aynı zamanda yaratıcılık ve aslında formun merkezi olmayan eserlerin alanına hitap eder (Freedman,Sturh:2004).

KAYNAKÇA

ABACI, O. (1996). “Müze Eğitimi”, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ALİOĞLU, E. (2014).“Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Ortaokul 6.Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Ebru Ünitesi'nin Öğrenci Başarısına, Tutumuna ve Kalıcılığa Etkisi” Yayınlanmış Doktora Tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ALTINKURT, L. (2005). “Türkiye’de Sanat Eğitiminin Gelişimi”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:12, ss. 125-136.

ARTUT, K. (2001). Sanat Eğitimi Kuramlar ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık.

ARPALI, F. (2008). Türkiye’de Sanat Eğitimi Yöntemleri, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

BABADOĞAN, C. (1996). Sorgulayıcı Öğretim Kuramına Göre Sınıf içi Etkinlikler Nasıl Desenlenmelidir? Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi 29:1 ss.111-119.

BUCKINGHAM, D. (2007). Beyond Technology: Children’s Learning in The Age Of Digital Culture. Cambridge, England: Polity Press.

BALKIR KURU, N. (2011). “Sanat ve Tasarım Eğitiminde Görsel Kültür”, 1. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu: Dün Bugün Gelecek, Ankara: Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, ss. 116-119

BLACK, J. (2014). Model new media/video programs in arts education: Case study research. *International Journal of Education & the Arts*, 15(6). Retrieved from <http://www.ijea.org/v15n6/>.

BRANDY,D. (2007). “ThePolitics of Knowledge”, *Studies in Art Education A Journal of Issues And Research*, National Art Education Association,Vol: 49, S: 1, pp. 3-6.

BRISCO, N. (2014), “Less is More” , *School Arts*, March, vol. 57.

CARPENTER II, B.S., TAVIN, K. (2010). E. Malewski (Ed.), “Art Education Beyond Reconceptualization: Enacting Curriculum Through/With/By/ For/Of/In/Beyond/As Visual Culture, Community, and Public Pedagogy”, In *Curriculum Studies Handbook: The Next Moment*, New York, NY: Routledge.

COUNCIL OF EUROPE.(2005). The Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society (Faro Convention). (Çevirimiçi) 07.01.2015 (<http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/199.htm>).

DEMİREL, Ö. (2006). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Pagem Akademi.

DİLMAÇ, O. (2009). 16. Ve 20. Yüzyıllar Arasında Avrupa’da Akademik Düzeyde Sanat Eğitiminin Oluşumu Ve Türkiye’deki Sanat Eğitimine Katkıları, Yayımlanmış Doktora Tezi, Erzurum, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

DOBBS, S. M.(2004). “Discipline-Based Art Education”, *Handbook of Research and Policy in Art Education* (Bernard Osher Foundation and Taube Foundation),pp.701-724.

DOUGLAS, G. (2004). “Four Learning Environments for the Contemporary Art Education Classroom: Studio, Information, Planning, and Electronic”,*Art Education*, Vol: 57, S: 3, pp. 33-41.

DUNCUM, P. (2010). “Seven Principles for Visual Culture Education”, *Art Education*, Vol: 63, S: 1, pp. 6-10.

EAOEA. (2009). “Avrupa’da Okullarda Sanat ve Kültür Eğitimi”, Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Müdürlüğü (Çevirimiçi) 11.09.2014 (http://eacea.ec.europa.eu/Education/eurydice/documents/thematic_reports/113TR.pdf).

EFLAND, A. (1990). *A History of Art Education*, New York, New York: Teacher Collage Press.

ERDEM, M., AKKOYUNLU, B. (2002). “İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Beşinci Sınıf Öğrencileriyle Yürütülen Ekiple Proje Tabanlı Öğrenme Üzerine Bir

Çalışma ”İlköğretim-Online İOO, Cilt: 1, Sayı: 1,ss. 2-11 (web: <http://www.ilkogretim-online.org.tr/>).

ERDOĞAN, T. (2003). “Türkiye’deki Arkeoloji Müzelerinde Yapılan Eğitsel Faaliyetler, Dönem Projesi”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EISNER, E., ECKER, D. (1966). Reading in Art Education: Blaisdell Pub.Co.

ERKİN, M. (2000). “Bir Bileşeni Olduğu Sistem Bütünlüğünde Varlık Nedenleriyle İlgileri Açısından Resim-İş Eğitimi Anasanat Dalları”, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, I. Ulusal Güzel Sanatlar Eğitimi Sempozyumu” , İstanbul.

ERTÜRK, S. (2013). Eğitimde Program Geliştirme, İstanbul: Edge Akademi Yayınları.

FREEDMAN, K. (2005). Responding Policy in Art Education. UNESCO World Conference on Arts Education. March

FREEDMAN, K., STUHR,P. (2004). E. Eisner– M. Day (Eds.) “Curriculum Change for the 21st Century: Visual Culture in Art Education”, Handbook of Research and Policy in Art Education, Reston, VA: National Art Education Association, pp. 815-828.

GALLIGAN, A. M. (2001). “Creativity, Culture, Educationand the Workforce”,Center for Arts and Culture: Arts, Culture, and the National Agenda Issue Paper. (Çevrimiçi), 18.10.2014 (<http://eric.ed.gov/?id=ED478965>).

GEI. (2012), “Biographical History”, Getty Education Institute For The Arts (Çevrimiçi) 05.06.2015 (<http://socialarchive.iath.virginia.edu/xtf/view?docId=getty-education-institute-for-the-arts-cr.xml>).

GÖRSED. (2014), “Amaçlarımız”, (Çevrimiçi), 16.05.2014 (http://www.gorsed.org.tr/tr/?page_id=531).

GRAHAM, M. (2009). AP Studio Art as an Enabling Constraint for Secondary Art Education. Studies in Art Education, A Journal of Issues and Research 50(2), 201-204.

HARLOW, T. (2014), The World Wild Color Wheel Project, School Arts, March, vol. 57. s:8-9.

HEPTUNALI, Ö. (2007). Günümüzde Plastik Sanatlarda Yeni Sanat Yaklaşımları Ve Bu Yaklaşımların Sanat Eğitimindeki Yeri, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

HUTCHENS, J. (1986). “The Emerging Arts Educator: A Descriptive Study of the Education of the Community Arts Administrator”, *Art Education A Journal of Issues and Research*, Vol: 27, S: 4, pp. 174-185.

HURWITZ, A., DAY, M. (1995). (https://prezi.com/g_rae26sxele/gorsel-sanatlar-egitiminde-degisim-ve-gelisim/22.07.2015 tarihinde alınmıştır)

JENKİNS, H. (2006). *Convergence Culture: Where Old And New Media Collide*. New York, NY: New York University Press.

IKSV,(2014). “Türkiye’de Sanat Eğitimi Yeniden Düşünmek”,İstanbul Kültür Sanat Vakfı2014Raporu.

(Çevirimiçi:02.02.2015(<http://cdn.iksv.org/media/content/files/TurkiyedeSanatEgitiminiYenidenDusunmek.pdf>).

INSEA. (2006). “About”, International Society for Education Through Arts, (Çevirimiçi) 10.02.2014 (<http://www.insea.org/insea/about>).

KARASAR, N. (2012), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 23.baskı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

KARATAŞ, T. (2004). *Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Akçağ Yayınları.

KIRIŞOĞLU, O. T. (2002). *Sanatta Eğitim: Görmek, Öğrenmek, Yaratmak*, 3.baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

KIRIŞOĞLU, O. T. (2009). *Sanat, Kültür, Yaratıcılık: Görsel Sanatlar ve Kültür Eğitimi-Öğretimi*, Ankara: Pegem Akademi.

KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI (2004). “Milli Eğitim Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Arasında Kültür-Sanat İşbirliği Protokolü” T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı (Çevirimiçi), 08.12.2013 (<http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR,13859/protokol.html>).

LEINONEN, T. - SAAD-SULONEN, J. (2006). Young Digital Creators, Educator’ Kit. UNESCO, Finland.

MANDERSON, D. (2000). Some Considerations About Transdisciplinary.

MANT, S. (2014). “Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı İle Uygulanan Desen Dersi”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 40, ss. 253-262.

MARLOWE, B.A., PAGE, M.L. (2005). Creating and Sustaining the Constructivist Classroom, Amerika, 2.baskı:Corwin Yayınevi.

MARSHALL, J. (2014). “Transdisciplinarity and Art Integration: Toward a New Understanding of Art-Based Learning Across the Curriculum”, *Studies in Art Education: A Journal of Issues and Research*, 55(2), pp:104-127.

MEB, (2014). Seçmeli Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, Ortaokullar 5-8.sınıf, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye kurulu Başkanlığı.

MEMİŞOĞLU, H. (2001). “Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

NAEA (2009). National Art Education Association-Standard for Art Teacher Preparation

OKVURAN, A. (2012). “Müzedeki Drama’nın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Türkiye’de Gelişimi”, *Ankara Üniversitesi Eğitim ve Bilim Dergisi*, Cilt: 37, Sayı: 166, ss. 170-180.

ONAN, B. (2005). Sanat Eğitimi Yöntemleri/Yeni Yaklaşımlar, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- ÖNDER, A., ABACI, O., KAMARAJ, I. (2009). “Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Projesi: İstanbul Arkeoloji Müzesi’ndeki Marmara Örnekleme”, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 25, ss. 103.
- ÖZSOY, V. (1996). Türkiye’de Resim-İş Eğitimi (Sanat Eğitimi) Tarihine Kısa Bir Bakış, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 1: 109 - 121.
- ÖZSOY, V. (1998). Sanat Eğitiminde Özel Öğretme Metotları Dersinin Araştırma Teknikleri Dersi ile Birleştirilmesi: Bir Uygulama Örneği”, *Milli Eğitim*, 138 Nisan-Mayıs-Haziran: 49-55.
- PAYKOÇ, F. (1991). Tarih Öğretimi, Eskişehir:Anadolu Üniv. Yay.
- READ, H. (1981). Sanat ve Toplum, (Çev: Selçuk Mülayim), Ankara: Umran Yayınları.
- RIVARD, M. (2014). The Virginia Project, School Arts, March, vol. 57.
- ROBINSON, K. (1999a). “All Our Futures: Creativity, Culture and Education National Advisory Committee on Creative and Cultural Education”, (Çevrimiçi), 01.08.2014 (<http://sirkenrobinson.com/pdf/allourfutures.pdf>).
- SABAN, A. (2000). Öğrenme Öğretme Süreci: Yeni Teori ve Yaklaşımlar, Ankara: Nobel Yayınları.
- SABANCILAR, D. (2007). “Türkiye’de Sanat Eğitimi Algılamaları”, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SAN, İ. (1998). Sanatta Eğitim Üzerine Yeni Düşünceler, Ankara: MEB Yayınları.
- SAN, İ. (2000). Sanat Eğitimi Kuramları”, İstanbul, Ütopya yayınları.
- SCHOMMER, P. (1963). Müzelerin İdaresi, Müzelerin Teşkilatlanması-Pratik Öğütler, Ankara: UNESCO, ICOM Türkiye Milli Komitesi Yayınları.
- SEIDEL, S., TISHMAN, S., WINNER, E., HATLAND, H., PALMER, P. (2009). “The Qualities of Quality: Understanding Excellence in Art Education ”Project Zero: Harvard

Graduate School of Education Vol. 27, No. 4, pp. 174-185 (Çevirimiçi), 01.09.2014 (<http://www.wallacefoundation.org/knowledge-center/arts-education/arts-classroominstruction/Documents/Understanding-Excellence-in-Arts-Education.pdf>).

SEYLAN, A. (2005). Temel Tasarım, Ankara: M-Kitap Yayınevi.

STENKIEWICZ, M. A., AMBURGY, P.M., BOLİN, P. E. (2004). Questioning the Past: Contexts, Functions, and Stakeholders in 19th-Century Art Education. Handbook of Research and Policy in Art Education, London: Lawrence Erlbaum Associates Pub.

TANYOLAÇ, B. (2008). “Çağdaş Sanat Eğitimi Üzerine Model Araştırması”, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TAVIN, K., ANDERSON, D. (2003). “Teaching (Popular) Culture: Deconstructing Disney in the Elementary Art Classroom”. Art Education, Vol: 56, S: 3, pp.21-23; 32-35.

TAVIN, K. (2005). “Hauntological shifts: Fear and Loathing of Popular (visual) Culture”, *Studies in Art Education*, vol: 46, S: 2, pp. 101–117.

TİMUR, S. (2004). “Sanat Eğitiminde Alternatif Yöntemler”, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir; Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

TONGUÇ, İ.H. (1932). İlk, Orta ve Muallim Mekteplerinde Resim, Elishleri ve Sanat Terbiyesi, İstanbul: Ahmet Halit Kitabevi.

UNESCO, (1996). Learning: The Treasure Within, Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty-first Century (Çevirimiçi: 15.08.2014 (<http://unesdoc.unesco.org/images/0010/001095/109590eo.Pdf>).

UNESCO (1999). “Resolutions”, Records of the General Conference (Thirtieth Session) United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Çevirimiçi) 01.09.2014 (<http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001185/118514e.pdf#page=73>).

UNESCO (2001). “Kültürel Çeşitlilik Evrensel Bildirgesi” (Çevirimiçi) 05.03.2014 (http://www.unesco.org.tr/dokumanlar/kulturel_ifadelerin_cesitliliği/EVRENSEL_B%C4%B0LD%C4%B0RGE.pdf).

UNESCO (2006). “Road Map for Arts Education”, The World Conference on Arts Education: Building Creative Capacities for the 21st Century (Çevirimiçi) 25.04.2014 (http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/CLT/pdf/Arts_Edu_RoadMap_en.pdf).

UNESCO (2009). “Art Education, Aims” , First World Conference on Art Education.

UNESCO (2014). “Background”, Art Education (Çevirimiçi) 15.08.2014 (<http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/creativity/arts-education/about/background/>).

YAŞAR, Ş. (1998). “Yapısalcı Kuram ve Öğrenme-Öğretme Süreci”,Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 1–2, ss. 68–75.

VARIŞ, F. (1991). Eğitim Bilimine Giriş, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.

YÖK, (1998). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları, Ankara.

Watts, J. K. (2008). Teaching digital media as an art class: A search to define a curriculum (Doctoral Dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database.

WILLIS S. (2004). “Association Historicaland Operational Perspectives of the Advanced Placement Program in Studio Art”, National Art Education Association, Vol: 57, S: 1, pp. 42-46. (Çevirimiçi) 25.04.2014 (<http://www.jstor.org/stable/3194083>).

WIMMER,M. (2006). “Promoting Cultural Education in Europe A Contribution to Participation,Innovation and Quality”, Pre-Conference Reader for the European Conference. The Austrian Ministry of Education, Science and Culture. (Çevirimiçi: 01.09.2014).

(http://portal.unesco.org/culture/en/files/31957/11585764713PreConferenceReader_Promoting_Cultural_Education_in_Europe_%2833%29-web.pdf/ Pre-Conference-Reader_Pr omoting%2BCultural%2B Education%2Bin%2BEuro pe%2B%2833%29-web.pdf)

İNTERNET KAYNAKLARI

- 1) (<http://www2.mcachicago.org/event/showcasing-creative-practice-curriculum-slam-educator-salon>). (Çevrimiçi: 12.09.2014).
- 2) (<http://socialarchive.iath.virginia.edu/xtf/view?docId=getty-education-institute-for-the-arts-cr.xml>) (Çevrimiçi: 05.06.2015).
- 3) (Wexner Sanat Merkezi, program içeriği,<http://wexarts.org/content/public-programs/pages>) (Çevrimiçi: 06.12.2014).
- 4) (<http://daniela-reimann.de/media-arts-education/>),(Çevrimiçi: 04.12.2013).
- 5) www.theartofed.com (Çevrimiçi: 06.12.2014).
- 6) (<http://www.artscouncil.org.uk/what-we-do/mission/>)(Çevrimiçi: 11.12.2015).
- 7) (<http://vsaf1.org/about-us>)(Çevrimiçi: 13.11.2015).
- 8) (GÖRSED,http://www.gorsed.org.tr/tr/?page_id=531)(Çevrimiçi: 12.02.2015).
- 9) (http://museumca.org/files/OMCA%20SPG%202015-2016_FINAL.pdf)(Çevrimiçi: 30.04.2015).
- 10) (<http://www.rmk-museum.org.tr/en/index.htm>)(Çevrimiçi: 24.07.2014).
- 11) (<http://www2.mcachicago.org/event/showcasing-creative-practice-curriculum-slam-educator-salon/>)(Çevrimiçi: 05.06.2014).
- 12) (<http://apcentral.collegeboard.com/apc/public/program/index.html>)(Çevrimiçi: 17.12.2014).
- 13) (<http://www.egitimpedia.com/egitim-2/sanat-araciligiyla-ogrenmek> Çevrimiçi: 21.06.2015).
- 14) 1(<http://educ.queensu.ca/ace-> (Çevrimiçi: 22.07.2014),çev:N.Dilşad DİNÇ).